

Oversikt over analyse-, utrednings- og forskningsprosjekter innenfor trygdens områder

Rapport nr 01/2006

Utredningsavdelingen, Rikstrygdeverket
Februar 2006

ISSN 0804 - 1946
ISBN 82-551-1106-9

Henvendelser vedrørende rapporten kan rettes til:
Utredningsavdelingen i Rikstrygdeverket,
Postboks 5200, Nydalen, 0426 Oslo
Sentralbord: 22 92 70 00
Epostadresse: rtv@trygdeetaten.no Merkes Utredningsavdelingen i RTV.
Nettadresse: www.trygdeetaten.no

Forord

Siden 2002 har Rikstrygdeverket gitt ut årlige oversikter over analyse-, utrednings- og forskningsprosjekter som tar for seg trygderelaterte problemstillinger.

Utredningsavdelingen i Rikstrygdeverket har samlet inn bidragene i oversikten ved å ta kontakt pr. e-post med aktuelle forsknings- og utredningsmiljø. De aktuelle miljøene ble bedt om å sende oversikt over pågående og nylig avsluttede prosjekt. Ikke alle institusjoner har meldt tilbake, så oversikten er neppe komplett. Prosjektene er presentert av institusjonene som gjennomfører dem, og er presentert i alfabetisk rekkefølge etter institusjon. Innsamlingen av bidragene foregikk i november/desember 2005.

Vi håper at denne oversikten vil være nyttig både for dem som jobber innenfor feltet og for andre som trenger en enkel oversikt over kunnskapsutviklingen som skjer innenfor trygdeområdet.

Rikstrygdeverket
Februar 2006

Nanna Stender
trygdedirektør

Hilde Olsen
avdelingsdirektør

INNHold

Prosjektoversikt.....	5
Aetat Arbeidsdirektoratet,	5
AFI	5
Agderforskning.....	9
ECON Analyse.....	9
FAFO	10
Frisch-senteret.....	12
NOVA.....	13
NTNU- ISS.....	16
Funksjonshemming og funksjonshemmende barrierer:	16
Teknologi – Digitale utfordringer	16
NTNU - HUNT.....	16
SINTEF Helse	19
Statistisk sentralbyrå.....	21
Statens arbeidsmiljøinstitutt.....	22
Transportøkonomisk institutt.....	23
Universitetet i Bergen - Gruppe for trygdeøkonomi.....	24
Universitetet i Bergen - HEMIL senteret.....	25
Universitetet i	26
Oslo - IASAM	26
Universitetet i Tromsø, Institutt for sosiologi	29
Universitetet i Tromsø , Institutt for samfunnsmedisin,	30
Forsøksvirksomhet i trygdesektoren.....	31

Vedlegg: Invitasjonsbrev til å bidra til oversikten
 Distribusjonsliste

Prosjektoversikt

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
Aetat Arbeidsdirektoratet, C.J. Hambros pl. 2 A1 Postboks 8127 Dep 0032 Oslo	Evaluering av forsøk med differensiert driftsstøtte for varig tilrettelagt arbeid Varig tilrettelagt arbeid er eit tilbod for personar som ikkje kan få arbeid på den ordinære arbeidsmarknaden. Tiltaket er retta mot personar som har, eller i nær framtid vil få, godkjent uførepensjon, og som har behov for spesiell tilrettelegging og tett oppfølging i arbeidssituasjonen. Evalueringa skulle svare på to spørsmål. For det første skulle den seie noko om i kva grad ordninga med differensiert driftsstøtte gav eit betre tilbod til arbeidstakarane. For det andre skulle den gje ei vurdering av korleis arbeidet som blir gjort av sentrale aktørar (primært oppfølgingsansvarlege, Aetat og bedriftene) kunne legge grunnlag for at arbeidstakarane fekk eit betre tilbod. Evalueringa viser at forsøket med differensierte driftsstøtte har gjeve klare positive effektar for mange av arbeidstakarane i dei 11 bedriftene. Paradoksalt nok ser det likevel ikkje ut til at det er differensiert driftsstøtte i seg sjølv som har skapt desse effektane. Det handlar meir om at støtteapparatet har utvikla systematikken i arbeidet rundt kvar enkelt arbeidstakar. Kartlegging og arbeidet med handlingsplanar har vorte meir systematisert og kompetansen blant arbeidsleiarane har vorte styrka.	Finn Ove Båtevik Randi Bergem Lars Julius Halvorsen	April 2005
AFI Pb 6954 St. Olavs plass NO-0130 OSLO	Nettverksorganisert livsfaseprosjekt i privat sektor Prosjektet er et samarbeid mellom AFI, SINTEF/Ny Praksis og Trygdeetatens arbeidslivssenter i Nord-Trøndelag om et nettverksorganisert livsfaseprosjekt i privat sektor. Prosjektet skal bistå de deltagende bedriftene i å sette fokus på eldre arbeidstakere som ressurs og tilrettelegge for at disse blir i arbeidslivet lenger, og slik understøtte Intensjonsavtalens 3. delmål om å øke reell pensjoneringsalder.	Anne Inga Hilsen Hanne Gudrun Finnestrand, SINTEF Teknologiledelse/Ny Praksis	Desember 2005
AFI Pb 6954 St. Olavs plass NO-0130 OSLO	IA som konstruksjon – IA-avtalen i et internasjonalt perspektiv Prosjektet skal bidra med input til den kommende diskusjonen om IA-avtalens framtid, en diskusjon føres høsten 2005. Den ønskede rapporteringsform er kortere, fokuserte notater i løpet av høsten. Formålet er å sammenligne de sentrale erfaringene fra IA-avtalen med erfaringene som er høstet på området "Disability Management". Hensikten med komparasjonen er å identifisere gode modeller og praksisformer, hensiktsmessige samarbeidsformer, organisasjonsmåter og effektive virkemidler på IA-avtalens fokusområder.	Migle Gamperiene Øystein Spjelkavik	Desember 2005
AFI Pb 6954 St. Olavs plass NO-0130 OSLO	Evaluering av prosjektet "Medikamentassistert rehabilitering i yrkeslivet (MARY)" Den 1. januar 2001 etablerte Aetat Arbeidsdirektoratet og Oslo Kommune Rusmiddelstaten et femårig forsøksprosjekt "Medikamentassistert rehabilitering i yrkeslivet" (MARY). Målet med prosjektet er å utvikle hensiktsmessige tverrfaglige/ tverretatlige samarbeidsrutiner og metoder som er egnet for at personer som får medikamentassistert rusbehandling kan få og beholde en jobb i det ordinære arbeidslivet. Tiltaket Arbeid med bistand er prosjektets viktigste formidlingsrettete virkemiddel. AFI evaluerer prosjektet.	Angelika Schafft Øystein Spjelkavik, Kjetil Frøyland	

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
AFI Pb 6954 St. Olavs plass NO-0130 OSLO	Det nye arbeidslivet på norsk – et inkluderende arbeidsliv? Dagens arbeidsmiljø, trender og løsningsmodeller Norsk arbeidsliv viser et fremtredende paradoks: Svært mange arbeidstakere gir uttrykk for jobbfornøydhets og samtidig har vi et meget stort sykefravær og høy forekomst av for tidlig avgang fra yrkesaktivitet. Norske arbeidstakere ser ut til å ville ha "full pakke": et aktivt arbeidsliv, barn og meningsfylt fritid. På tross av pengerikelighet kan det hevdes at vi ikke har et bærekraftig arbeidsliv. I denne situasjonen etterspørres ny kunnskap om arbeidslivets virkemåter over tid. Prosjektet skal belyse utfordringene til ny arbeidslivskunnskap slik disse identifiseres av ulike aktører og med tre ulike metodetilnærminger (Delphi-metoden, fenomenologisk dypstudie og survey). Prosjektets hovedmål er å bidra til kunnskap om betingelser for et bærekraftig arbeidsliv.	Björg Aase Sørensen Nina Amble, Asbjørn Grimsmo, Elisabeth Gjerberg, Christin Thea Wathne	Desember 2005
AFI Pb 6954 St. Olavs plass NO-0130 OSLO	Evaluering av arbeidsmarkedssatsing i forhold til sosialhjelpsmottakere Regjeringen la i oktober 2002 fram Stortingsmelding nr. 6 (2002-2003) "Tiltaksplan mot fattigdom". Gjennomføringen av tiltaksplanen baseres på et samarbeid mellom Sosialdepartementet, Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet og Kommunenes Sentralforbund. Et av hovedtiltakene i planen er arbeidsmarkedstiltak overfor langtids sosialhjelpsmottakere, herunder ungdom under 25 år og enslige forsørgere, samt innvandrere. Det er avsatt midler til å målrette om lag 1000 plasser for sosialhjelpsmottakere og 300 plasser til arbeidsmarkedstiltak for innvandrere. Aetat er ansvarlig for å gjennomføre arbeidsmarkedstiltakene. Det forutsettes et nært samarbeid spesielt med sosialtjenesten i kommunene, men også med andre instanser. Fra 01.01.04 deltar 45 kommuner i satsingen. AFI er evaluator for satsingen og legger opp til å bruke et bredt spekter av forskningsmetoder i evalueringen (metodetriangulering). Det legges opp til bruk av både kvalitative og kvantitative metoder (intervju, fokusgrupper, survey, registerdata, dokumentstudier, dialogkonferanser).	Angelika Schafft Øystein Spjelkavik, Kjetil Frøyland	November 2006
AFI Pb 6954 St. Olavs plass NO-0130 OSLO	IO-evaluering Individuell Oppfølging (IO) er et 2-årig prosjekt ledet av Aetat Sarpsborg, hovedkontor for Østfold. Målet med prosjektet er å prøve ut en modell for kjøp av tjenester med sikte på å øke overgangen til jobb blant arbeidssøkere. Innholdet i IO er en personlig, kunnskapsbasert og problemløsende oppfølging av arbeidssøkere, som omfatter hjelp til å skaffe og beholde en jobb i det ordinære arbeidsmarked. Hver IO-konsulent skal til enhver tid følge opp 25–40 arbeidssøkere. Målgruppen for tjenesten er personer som har behov for bistand til å komme inn på arbeidsmarkedet. AFI skal gjennomføre en sluttevaluering av IO-tiltaket med vekt på en sammenligning av ulike arbeidsmetoder i IO-arbeidet internt, og en sammenligning med andre tiltak eksternt. Et av formålene også er å reise nye problemstillinger om tiltaksbruk og formidling til ordinært arbeidsliv, samt hvordan IO plasserer seg i denne sammenhengen.	Kjetil Frøland Øystein Spjelkavik, Angelika Schafft	Februar 2006

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
AFI Pb 6954 St. Olavs plass NO-0130 OSLO	Funksjonshemmede i Hedmark "Unge fysiske funksjonshemmede i arbeid" er et samarbeidsprosjekt mellom Videregående opplæring, Høgskolen i Hedmark, Aetat, Brukerorganisasjoner i Hedmark, NHO, LO og Trygdeetaten i Hedmark. I prosjektet ønsker man å eliminere problemer knyttet til overgangen skole – arbeid for å styrke unge funksjonshemmedes muligheter på arbeidsmarkedet. Prosjektet <i>prosessevalueres</i> av AFI. Hensikten med evalueringen er å dokumentere og analysere resultater på hovedmål, samt å dokumentere og analysere utviklingsforløp i prosjektet og endring i arbeidsmåter.	Øystein Spjelkavik	Desember 2006
AFI Pb 6954 St. Olavs plass NO-0130 OSLO	Komparativ undersøkelse av Arbeid med bistand – AB tiltaket Undersøkelsen sammenlikner Arbeid med bistand (AB) med liknende (supported employment) tiltak i andre land i Europa. Målet med denne komparative undersøkelsen er å finne ut hva som er likheter og forskjeller mellom AB og liknende tiltak i andre land. Hovedproblemstillingen er: Hvis supported employment-tiltak i andre land ser ut til å ha andre resultater enn AB i Norge, hva kan dette komme av? Er det i så fall noe som burde gjøres annerledes for at AB i Norge kan bli bedre i å inkludere yrkeshemmede i ordinært arbeidsliv?	Øystein Spjelkavik	Desember 2006
AFI Pb 6954 St. Olavs plass NO-0130 OSLO	Forskning for innovasjon og fornyelse i offentlig sektor, AFI-modul: Studier av alternativ tjenesteproduksjon (SALTO) 2003-2007 AFI har etablert et program med finansiering fra forskningsfondets midler til forskning for innovasjon og fornyelse i offentlig sektor (FIFOS). Programmet har som utgangspunkt at offentlige tjenesteytende organisasjoner endres fra å være tradisjonelle prosedyre/målstyringsbyråkratier over mot mer markedsbaserte former. Samtidig øker mulighetene for nettverksorganisering hvor ulike aktører, offentlige og private, inngår i organiseringen rundt oppgaver. Dette endrer de offentlige tjenestenes legitimitetsbasis, reguleringsprinsipper og relasjoner til omgivelsene. Det endrer og utfordrer også verdiene og rollene til tjenesteyterne, ledelsen og brukerne av offentlige tjenester. AFIs program skal utforske de utfordringene som ligger i mer nettverksbaserte former for tjenesteyting innen velferdssektoren, og mer spesifikt innen medisinsk, sosial og yrkesrettet atferd og rehabilitering. Dette er et felt som peker seg ut til en slik studie. For det første er det et felt som vies stor politisk oppmerksomhet i dagens satsing på inkluderende arbeidsliv. For det andre er det et felt som tradisjonelt er preget av mange aktører, både offentlige og private. Utfordringene som feltet står overfor er knyttet til styringsproblematikk (governance), regulering og ansvar (accountability), så vel som nye roller for ledere, ansatte og brukere. Støttende, og ikke hindrende, bruk av informasjonsteknologi blir en spesiell utfordring når flere aktører og profesjoner skal samarbeide. Programmet skal også prøve ut ulike teknikker og metoder for fornyelsesarbeid. Den metodiske tilnærmingen inkluderer utviklings- og innovasjonsmetodikk så vel som tradisjonell survey- og intervjumetodikk.	Anne Marie Berg Tone Alm Andreassen, Knut Fossetøl, Ingebjørg Skarpaas	Desember 2006

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
AFI Pb 6954 St. Olavs plass NO-0130 OSLO	Funksjonshemming, arbeidsliv og velferdsstat Prosjektet er et samarbeid mellom AFI og FAFO om følgende tre problemstillinger: Hvilke virkemiddelsatsinger og teknologiutfordringer påvirker bedriftenes evne og vilje til å ansette og beholde mennesker med funksjonsnedsettelse som arbeidstakere? Hvordan fungerer samspillet mellom offentlige virkemidler og teknologiske løsninger i forhold til at personer med funksjonsnedsettelse kan delta i arbeidslivet? Hvordan kan offentlige virkemidler og teknologiske løsninger videreutvikles for å få flere mennesker med funksjonsnedsettelse inn i det ordinære arbeidslivet og sørge for at de som allerede er i arbeid fortsetter? Prosjektet har et komparativt design ved at Norge sammenlignes med Nederland og Storbritannia, og ved at det gjøres sammenligning på tvers av tre bransjer, byggebransjen, IKT-bransjen og helse- og sosialsektoren. I tillegg skal det gjøres spesialstudier av småbedrifter, og av IKT-utviklingens betydning for døve og sterkt tunghørte.	Tone Alm Andreassen Knut Fossetøl, Steinar Widding, Øystein Spjelkavik	Desember 2008
AFI Pb 6954 St. Olavs plass NO-0130 OSLO	Kan troll temmes? Om kvalitetssikring av skjønnsutøvelsen hos velferdsstatens tjenestemenn. Prosjektet inngår nå i et dr.gradsarbeid. Dette er en studie av nye beslutningsmodeller for forvaltningen. Den tradisjonelt legalt-rasjonelle beslutningsmodellen utfordres nå av en beslutningsmodell som henter sine forbilder fra markeds- og kundetenkningen. I del I beskriver jeg og drøfter denne endringen. I del II studerer jeg hvordan forvaltnings- og velferdsforskningen forholder seg til disse beslutningsmodellene, og til endringene i dem. I del III utdyper jeg og eksemplifiserer dette gjennom en studie av norsk attføringspolitikk, med vekt på utviklingen av 1990-årene. Tradisjonelt har det vært rettssikkerhet og lovstyre som har utgjort den dominerende beslutningsmodellen for forvaltningen. Men den intervensjonistiske velferdsstatens tro på at en formålsorientert sosialpolitisk lovgivning, og fagfolkene som lovgivningens operatører, suppleres lovstyret. Vi kan snakke om en legalt-rasjonell beslutningsmodell. Det er denne beslutningsmodellen som i dag utfordres av markeds- og kundestyningen. Vi drøfter denne utviklingen i lys av erfaringene fra attføringspolitikken og i lys av den norske forvaltnings- og velferdsforskningen. Vi ser i særdeleshet på forsøkene på å utvikle et kommunikativt eller deliberativt design for forvaltningens beslutninger. Studien representerer en utvidelse av forskningen om skjønnsutøvelse som i hovedsak utspiller seg i grenselandet mellom en beslutningsmodell knyttet til rettssikkerhet og regelstyrte på den ene siden og materiell oppgaveløsning og fagstyre på den andre.	Knut Fossetøl	1998-2004

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
AFI Pb 6954 St. Olavs plass NO-0130 OSLO	Livsfaseprosjekt i Trygdeetaten Prosjektet, som er initiert av Senter for seniorpolitikk, skal både understøtte livsfasearbeidet i Trygdeetaten og øke etatens kompetanse i å veilede norsk arbeidsliv i arbeidet med Intensjonsavtalen for et inkluderende arbeidsliv. Prosjektet vil omfatte deler av trygdeetaten i Oslo, Buskerud og Nord-Trøndelag. Fylkestyngdekantoret, arbeidslivssenteret og ett trygdekantor skal involveres i hvert av fylkene. Prosjektet er inndelt i tre faser; en oppstart- og planleggingsfase, en gjennomføringsfase og en avslutningsfase. Utviklingen skal skje både lokalt og gjennom prosesser som oppstår i et nettverksamarbeid mellom partene. Kunnskapsoverføring innad i trygdeetaten står sentralt, men like viktig er å spre informasjon om erfaringer og eksempler på god praksis til arbeidslivet generelt og deres organisasjoner. Erfaringene fra prosjektet inngår også i spredningsfasen til Nasjonalt Krafttak for seniorpolitikk i arbeidslivet, som går tilnærmet parallelt med prosjektet (2002-2005).	Anne Inga Hilsen Trude Steinum	Desember 2005
Agderforskning Gimlemoen Serviceboks 415 4604 Kristiansand	Evaluering av regelverksendring i rehabiliteringspengeordningen Evalueringen skal ha fokus på effekter av tidsbegrensingen for å motta rehabiliteringspenger blant annet om tidsbegrensingen har hatt betydning for hvorvidt brukerne er kommet i arbeid, hvilken oppfølging brukerne har fått fra trygdeetaten og om den har ført til at flere har kommet i en vanskelig situasjon.	Torunn Olsen Nina Jentoft Gro Kvåle	Desember 2005
ECON Analyse Postboks 5, 0051 Oslo www.econ.no	Utdanning som attføring: Forprosjekt om mulighetene for å måle dødvekttap Personer som er under attføring kan få kvalifisering i det ordinære utdanningssystemet finansiert av Aetat. Det er mulig at Aetat i noen grad finansierer kvalifisering som deltakerne ville tatt uansett, og helt eller delvis bekostet selv. Da oppstår et såkalt dødvekttap. Formålet med forprosjektet har vært å belyse hvorvidt det er formålstjenlig å igangsette en større undersøkelse om dødvekttap ved Aetats tilbud, og hvordan en eventuell undersøkelse bør utformes. Oppdragsgivere: Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Utdannings- og forskningsdepartementet	Helene Berg Lars-Erik Becken	Desember 2005
ECON Analyse Postboks 5, 0051 Oslo www.econ.no	Brukerundersøkelse av Trygdeetatens arbeidslivssentre 2005 Rapporten presenterer resultatene fra en brukerundersøkelse av Trygdeetatens arbeidslivssentre, som er gjennomført i 2005, og sammenlikner resultatene med tilsvarende undersøkelser fra 2002 og 2003. Arbeidslivssentrenes brukere er inkluderende arbeidslivsvirksomheter, og vi har henvendt oss til kontaktpersoner i 600 IA-virksomheter. Oppdragsgiver: Rikstrygdeverket	Helene Berg Lars-Erik Becken	September 2005
ECON Analyse Postboks 5, 0051 Oslo www.econ.no	Årsaker til uførepensjonering Gjennomgang av faktorer som kan bidra til å forklare utviklingen i antall uførepensjonister i Norge. Gjennomgangen er basert på norsk forskning og utredninger, samt data og annen informasjon om utviklingen over tid i aktuelle forklaringsfaktorer. Oppdragsgiver: Arbeids- og inkluderingsdepartementet.	Einar Bowitz	Høsten 2006

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
ECON Analyse Postboks 5, 0051 Oslo www.econ.no	Arbeid med bistand - kvalitativ oppfølgingsundersøkelse I prosjektet tar vi utgangspunkt i noen av konklusjonene fra ECON-rapport 2004-102, og belyser årsaker til at få kommer i ordinært stabilt arbeid, mens mange kommer på uførepensjon etter Arbeid med bistand: I hvilken grad kan resultatet forklares med rekrutteringen til tiltaket og hvilken betydning har selve innholdet i tiltaket. Vi baserer analysen på kvalitative intervjuer av aktører som jobber med tiltaket. Oppdragsgiver: Arbeids- og inkluderingsdepartementet	Helene Berg Jorun Andreassen	September 2005
ECON Analyse Postboks 5, 0051 Oslo www.econ.no	Virkemidler for å få flere funksjonshemmede i arbeid Vi skal vi kartlegge hvordan ulike virkemidler er utformet og fungerer, samt erfaringer med resultater i Sverige, Danmark, Frankrike og Nederland. Det er særlig to typer virkemidler som er i fokus: - Langvarige lønnstilskudd til arbeidsgivere - Strenge juridiske reguleringer, som kvoteordninger Oppdragsgiver: Arbeids- og inkluderingsdepartementet	Helene Berg Jorun Andreassen Berge-Andreas Steinsvåg	Mars-april 2006
ECON Analyse Postboks 5, 0051 Oslo www.econ.no	Evaluering av forsøket med uførepensjons som lønnstilskudd Hovedproblemstillingen i denne evalueringen har vært å belyse årsaker til at det er så få deltakere på ordningen uførepensjon som lønnstilskudd. Vi har kartlagt de økonomiske insentivene for uførepensjonister og arbeidsgivere, vurdert om det er forbedringsmuligheter i regelverket for ordningen, om ressursinnsatsen i etatene står i forhold til antall deltakere, og hva framtidig potensial for ordningen er. Evalueringen bygger hovedsakelig på kvalitativ metode, det vil si intervjuer med sentrale aktører på ulike nivå i alle fem prøvefylkene. Oppdragsgiver: Arbeids- og inkluderingsdepartementet.	Jorun Andreassen Helene Berg	Februar 2006
FAFO www.faf.no Postboks 2947 Tøyen, 0608 Oslo e-post: tim@faf.no	Inkluderende arbeidsliv og heving av den reelle pensjoneringsalderen – en studie av sammenhengen mellom offentlig politikk, seniortiltak på virksomhetsnivå og tidlig avgang blant eldre arbeidstakere. Den overordna problemstillingen er å se på sammenhengen mellom offentlige virkemidler og tiltak på virksomhetsnivå, og analysere i hvilken grad og på hvilken måte myndighetenes strategi og virkemiddelbruk kan motvirke arbeidsmarkedets utstøtende tendenser og de insitamentene som ligger innbakt i blant annet pensjonssystemet og ulike offentlige ordninger.	Tove Midtsundstad	Prosjektperiode: 2005 – 2006
FAFO www.faf.no Postboks 2947 Tøyen, 0608 Oslo	Inkluderende arbeidsgivere? Virksomheters arbeidskraftstrategier overfor eldre arbeidstakere Hovedtema for prosjektet er tidlig avgang fra yrkeslivet blant eldre arbeidstakere og virksomhetenes arbeid i forhold til å forebygge og/eller forhindre slik avgang. Den overordnede problemstillingen er å se sammenhengen mellom pensjoneringsadferd og forhold på virksomhetsnivå, og analysere i hvilken grad og på hvilken måte aktive tiltak på virksomhetsnivå kan motvirke de insitamentene som ligger innbakt i blant annet pensjonssystemet. Problemstillingene vil bli belyst gjennom flernivåanalyse av data om 2000 nåværende og pensjonerte arbeidstakere i 200 virksomheter, samt data fra Arbeids- og bedriftsundersøkelsen 2003. I tillegg trekkes det veksler på et kvantitativt datasett om tidligpensjonering og seniorpolitikk innen det statlige tariffområdet.	Jon Erik Dølvik (prosjektleder) Tove Midtsundstad (doktorgrads-prosjekt)	31.12.2007

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
FAFO www.faf.no Postboks 2947 Tøyen, 0608 Oslo	Tidligpensjonering i kommunesektoren Undersøke og analysere bruken av den avtalefestede pensjonsordninga og andre tidligpensjoneringsordningar innen det kommunale tariffområdet med utgangspunkt i tilgjengelige registerdata fra Kommunal Landspensjonskasse (KLP) Statens Pensjonskasse (SPK) for lærerne og enkelte private kasser (Vital, Gjensidige og Storebrand). Målet er å gi en oversikt over bruken av ytelsene over tid (fra 2002-2004, mellom ulike grupper kjønn, alder, yrke, pensjonsgrunnlag og stillingsprosent) og mellom KL/SPK og de private livselskapene (Vital, Gjensidige og Storebrand).	Tove Midtsundstad	31.12.2005
FAFO www.faf.no Postboks 2947 Tøyen, 0608 Oslo	Tidligpensjonering og seniorpolitikk i staten Studien tar sikte på å belyse forhold som kan bidra til å fremskynde tidligavgang i statlig sektor. Det legges vekt på å få fram hvordan etatenes holdninger til og adferd i forhold til eldre arbeidstakere alene og i samspill med pensjonssystemets utforming og arbeidstakernes behov og preferanser påvirker tidligpensjonering. Problemstillingen forsøkes belyst ved en analyse av både register- og intervjudata så vel individ- som virksomhetsnivå.	Tove Midtsundstad	31.10.2005
FAFO www.faf.no Postboks 2947 Tøyen, 0608 Oslo	Utvikling av offentlig tjenstepensjon Formålet med prosjektet er å drøfte utviklingsbaner for de fremtidige pensjonsløsningene i NAVO-området med bakgrunn i pågående og mulige endringer i blant annet folketrygden, reguleringen av livsforsikrings- og pensjonskasser, skattemessige forhold, avtalemessige forhold (deriblant AFP) og frynsegoder, obligatorisk tjenstepensjon og andre avtaler og lover som er ment å sikre ansattes pensjonsrettigheter.	Jon M. Hippe Tove Midtsundstad Geir Veland	August 2005
FAFO www.faf.no Postboks 2947 Tøyen, 0608 Oslo	Tjenstepensjonens inntektsmessige betydning I forbindelse med pensjonsreformen arbeider Arbeids- og sosialdepartementet med utforming av det nye pensjonssystemet, herunder utformingen av regelverket for tjenstepensjoner. I den forbindelse har departementet bedt Fafø om å klargjøre om og hvordan en eventuelt kan anslå pensjonsytelsene for morgendagens pensjonister med utgangspunkt i foreliggende data om opptjening m.v. og da i særlig grad hvor store tjenstepensjonsytelsene antas å bli.	Geir Veland/ Tove Midtsundstad Rolf Andersen, Torun Kvinge, Jon M. Hippe	Mars 2006
FAFO www.faf.no Postboks 2947 Tøyen, 0608 Oslo	Den nye staten Prosjektet beskriver og analyserer omfanget og sentrale virkninger av større omstillinger innenfor staten i løpet av 1990-tallet og inn i et nytt århundre. En av delproblemstillingene omfatter utstøting som følge av omstilling i et mindre utvalg offentlige virksomheter, hvor en kartlegger omfanget av sykefravær og ulike tidligpensjoneringsordninger ved hjelp av data fra FD-trygd.	Espen Løken Thomas Lorentzen Sissel Trygstad	Sommer 2006

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Slutt dato
Frisch-senteret Gaustadallen 21, 0349 Oslo www.frisch.uio.no	Eldres velferd og arbeidsmarkedstilknytning I prosjektet studeres pensjonsatferd, basert på longitudinelle data for en tiårsperiode, supplert med intervjudata. Dette skjer i samarbeid med NOVA. Temaer som tas opp er sammenhengen mellom pensjonering, og pensjon, arbeidsmarkedsmuligheter, helse og arbeidsmiljø; sammenhengen mellom offentlig og yrkesbaserte pensjoner, risikofordeling mellom arbeidsgiver og arbeidstaker i ytelsesbaserte og innskuddsbaserte pensjonssystemer, samt sparing. Det legges vekt på avveining mellom effektivitet og fordeling. Ressursbruk i produksjon av omsorgstjenester studeres ved hjelp av nye data om tjenestetilbud og brukeres helseutvikling.	Erik Hernæs Weizhen Zhu Fedor Iskhakov Tao Zhang John Dagsvik Steinar Strøm John Piggott Kjetil Storesletten Jia Zhiyang	2003-2007
Frisch-senteret Gaustadallen 21, 0349 Oslo www.frisch.uio.no	En levedyktig velferdsstat Utgangspunktet for dette programmet er at den norske velferdsstaten bygger på en balanse mellom generøse velferdsordninger og mekanismer som begrenser utgiftene og derved opprettholder politisk støtte. Prosjektene studerer mekanismer som kan forrykke denne balansen. Ett sentralt tema er interaksjonen mellom velferdsordninger og lønnsfordeling, studert ved internasjonale sammenlikninger. Det andre sentrale temaet er interaksjonen mellom institusjonelle ordninger og agentenes atferd, både mottakere og administratorer. Ett prosjekt studerer samspillet mellom leger og pasienter og et annet prosjekt studerer integreringen av innvandrere på arbeidsmarkedet på kort og lang sikt. Begge disse prosjektene bygger på omfattende registerdata ved Frischsenteret. Lege-pasientprosjektet benytter også et nytt datasett med dybdeintervjuer av leger. Prosjektene utføres i samarbeid mellom Frischsenteret, Institutt for samfunnsforskning og Rokkansenteret og involverer både økonomer, antropologer og medisinsk ekspertise.	Erik Hernæs Karine Nyborg Kjell Arne Brekke Knut Røed Bernt Bratsberg Oddbjørn Raaum Kalle Moene Michael Wallerstein Erik Hernæs	2005-2008
Frisch-senteret Gaustadallen 21, 0349 Oslo www.frisch.uio.no	Mobilisering av arbeidstilbudet Prosjektet tar sikte på å analysere individers arbeidstilbudsbeslutninger, med basis i Frischsenterets koblede registerdatabaser. Et viktig siktemål med prosjektet er å avdekke i hvilken grad fravær av arbeid (eller sterkt redusert arbeidstid) er et resultat av individers egne valg, og i hvilken grad de følger av begrensninger i individenes valgmuligheter. En slik analyse fordrer gode data, både når det gjelder personers økonomiske insentiver for å arbeide og når det gjelder deres ferdigheter og jobbmuligheter.	Knut Røed Tyra Ekhaugen Morten Henningsen Tao Zhang Maria Laura Di Tommaso Bernt Bratsberg Oddbjørn Raaum John Dagsvik Torbjørn Hægeland Marilena Locatelli Simen Gaure	01.01.2002- 31.12.2006
Frisch-senteret Gaustadallen 21, 0349 Oslo www.frisch.uio.no	Forholdet trygd/skatt og insentiver til arbeid Utredningen skal baseres på koblede administrative registerdata, slik at analysen i prinsippet omfatter hele landets potensielle yrkesbefolkning. Vårt metodiske opplegg kan kort beskrives som følger: Vi tar utgangspunkt i den arbeidsmarkedssituasjonen et individ befinner seg i ved utgangen av et kalenderår. Vi forsøker så å anslå den inntekt som kan oppnås ved alternative valg for arbeidsmarkedstilpasning i det påfølgende år, og beregner skatter og (eventuelle) trygdeytelser knyttet til de alternative valgene (basert på gjeldende skatteregler, regler for berening av trygdeytelser, avkortingsregler, friinntektsgrenser etc.). På dette grunnlag beregner vi formelle og totale (effektive) skattesatser knyttet til hvert enkelt valg, hensyn tatt til (eventuell) inntekt opptjent av ektefelle. Vi fokuserer på de mulige tilstandene	Knut Røed Elisabeth Fevang Morten Nordberg	2005

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Slutt dato
Frisch-senteret Gaustadallen 21, 0349 Oslo www.frisch.uio.no	Arbeidsmarkeds- og trygdeforskning Dette er et strategisk instituttprogram ved Frischsenteret, finansiert av Arbeids- og sosialdepartementet og Finansdepartementet og rettet inn mot arbeidsmarkeds- og trygdeforskning. Programmet skal videreutvikle den kompetansen som er bygget opp ved Frischsenteret omkring mikroøkonometrisk analyse av befolkningens bevegelse mellom tilstander i arbeidsmarkedet. Datagrunnlaget er i første rekke registerdata. Til nå har disse særlig dekket personers atferd, og vi vil nå utvide dette med informasjon om bedrifter. Blant nye problemstillinger er marginale gruppers stilling, herunder prosesser knyttet til syke- og uføreforløp, utstøtningsmekanismer, ansettelses-, oppsigelses- og permitteringsstrategier, og virkninger av sjokk og strukturendringer i næringslivet. Forskningen utvikle spisskompetanse, gi grunnlag for internasjonal publisering og bidra til nettverksbygging, rekruttering og forskeropplæring.	Bernt Bratsberg Lars Westlie Erik Hernæs Oddbjørn Raaum Knut Røed Elisabeth Fevang	2004-2008
NOVA Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring PB 3223 Elisenberg 0208 Oslo	Samværsfedrenes situasjon: økonomiske og normative problemstillinger. Prosjektet er en surveyundersøkelse blant norske samværsfedre (utvalg trukket fra Rikstrygdeverkets register), og tar opp tre hovedtema: samvær med barnet, betaling av bidrag, og levekår.	Anne Skevik Christer Hyggen (2002)	31. mars 2005
NOVA Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring PB 3223 Elisenberg 0208 Oslo	Inkluderende arbeidsliv? Strategier og erfaringer Boken tar for seg erfaringer med et integrerende arbeidsliv med fokus på integrering av unge sosialklienter, funksjonshemmede innvandrere og eldre arbeidstakere. Erfaringer med integrering av langtidssykemeldte, uføreklienter og hvordan atferdsapparatet fungerer er også viktige kapitler som viser hvorvidt et inkluderende arbeidsliv fungerer i praksis. Boken avslutter med å ta opp til diskusjon sider ved "det nye arbeidslivet" og hvorvidt ny organisering fører til eksklusjon eller inklusjon.	Torild Hammer og Einar Øverbye (red)	Jan 2006
NOVA Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring PB 3223 Elisenberg 0208 Oslo	The politics of welfare policy Hovedmålet for prosjektet er å analysere den velferdspolitiske debatten på elitenivå, opinionens velferdspolitiske oppfatninger og samspillet mellom disse. Søkelys rettes spesielt mot pensjonsreform og fattigdomsbekjempelse. Prosjektet inneholder nærstudier av disse forholdene i Norge og sammenlignende studier av europeiske land.	Ann-Helén Bay Axel West Pedersen Henning Finseraas Jo Saglie Rune Karlsen Elin Haugsgjerd Allern	31.12.2008
NOVA Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring PB 3223 Elisenberg 0208 Oslo	Patterns of Risk – Social Assistance recipients in the Norwegian Welfare State Avhandling for doktorgrad i sosiologi. Det overordnede mål er, ved hjelp av undersøkelsen Arbeid, Livsstil og Helse, å undersøke sosialhjelpsklienters tilpasning og mestring over livsløpet i relasjon til arbeidsmarked og trygde – fra ungdom til voksen alder.	Axel W. Pedersen Torild Hammer Christer Hyggen (stipendiat)	1.5.2007
NOVA Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring	De norske trygdene. Framvekst, forvaltning og fordeling Bok om de norske trygdene, utgivelse i november 2005 med boklansering og faglig seminar	Ann-Helen Bay (red.) Medredaktører: Tale Hellevik Aksel Hatland Charlotte Koren	Nov 2005

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
<p>NOVA Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring PB 3223 Elisenberg 0208 Oslo</p>	<p>Innvandrere og velferdsstaten</p> <p>Består av flere delprosjekter, der 1) og 2) er mindre prosjekter, 3) mer omfattende:</p> <p><i>1. Innvandrere og velferdsstatens legitimitet</i> Utgangspunkt: Debatten om hvorvidt økende innvandring vil kunne undergrave velferdsstatens legitimitetsgrunnlag. Det vil bli sett nærmere på forholdet mellom omfordelingsorientering og holdning til innvandrere i Norge. Hvis det viser seg at den utjevningsorienterte gruppen i den norske befolkning er splittet i synet på innvandring, så kan et økt negativ fokus på innvandreres bruk av offentlig forsørging bidra til å undergrave konsensusen om den norske velferdsstaten. Prosjektet gjøres i samarbeid med Ann-Helén Bay og Helga Hernes</p> <p><i>2. Innvandreres mottak av sosiale overføringer i Norge i et komparativt perspektiv</i> LIS-data vil benyttes til å sammenlikne situasjonen i Norge med andre europeiske velferdsstater. Innvandrerrusholdningers mottak av sosiale overføringer, og overføringenes betydning i forhold til å sørge for en akseptabel levestandard, vil bli sett i forhold til befolkningen for øvrig. Prosjektet gjøres i samarbeid med Axel West Pedersen</p> <p><i>3. Inntektskarrierer og trygdenes rolle som kilde til forsørgelse blant innvandrere</i> Trygdeforbruk og arbeidsmarkedsatferd blant innvandrere har vært gjenstand for en del forskning. Derimot har ikke trygdenes rolle som forsørgingskilde og som inntektssikringsordning for innvandrerguppen vært like godt studert. Data fra FD-trygd skal brukes grunnlag for ulike typer av forløpsanalyser av inntektskarrierene til innvandrere.</p>	<p>Tale Hellevik Axel West Pedersen Helga Hernes Ann-Helen Bay</p>	
<p>NOVA Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring PB 3223 Elisenberg 0208 Oslo</p>	<p>Komparativ analyse av sosial- og arbeidsmarkedspolitiske tiltak til integrering av arbeidsløse ungdom i arbeidslivet i ulike europeiske velferdsstater</p> <p>Prosjektet analyserer betydningen av ulike sosiale og arbeidsmarkedspolitiske strategier rettet mot arbeidsløse ungdom i en rekke europeiske velferdsstater. Det ses dels på strategier relatert til utbudssiden – overførselsinnkomster (ledighetstrygd, sosialhjelp) og aktive tiltak (utdannings- og aktiveringstiltak); og dels på arbeidsmarkedets etterspørselsside – (de-)regulering av arbeidsmarkedet (f.eks. muligheten til å ansette unge i midlertidige kontrakter) og mer overordnede makroøkonomiske prioriteringer. Prosjektet studerer en rekke subjektive indikatorer på unges integrasjon i arbeidslivet. Det anvendes survey data fra databasen Youth Unemployment and Social Exclusion in Europe (10 europeiske land) og European Social Survey (22 europeiske land).</p>	<p>Torild Hammer Ivan Harsløf</p>	30.04.2006
<p>NOVA Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring PB 3223 Elisenberg 0208 Oslo</p>	<p>Attføring som integreringsstrategi</p> <p>kapitel i boken Inkluderende arbeidsliv? Strategier og erfaringer. Kapitlet tar for seg attføring som virkemiddel i IA-arbeidet.</p>	<p>Margaret Ford</p>	

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
NOVA Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring PB 3223 Elisenberg 0208 Oslo	Velferdsyrker i endring En komparativ studie av yrkesutøvelse og kompetanse i trygdeforvaltningen og sosialtjenesten. Publisering fra prosjektet; NOVA rapport 15/05 "Forvaltning som yrke. Autonomi, skjønn og kompetanse i forvaltningen av trygd og sosiale tjenester" Rapporten er første formidling av resultater fra en landsomfattende spørreundersøkelse blant sosialarbeidere (i sosialkontortjenesten) og saksbehandlere (i trygdeetatens førstelinje) som ble gjennomført våren 2004. Undersøkelsen har som utgangspunkt at førstelinjetjenesten er i endring og stiller spørsmål ved de to forvaltningsyrkenes autonomi og kunnskapsgrunnlag i møte med omstillinger. Sentrale spørsmål i rapporten er hvorvidt de to yrkesgruppene oppfatter sin rolle som hjelper og forvalter forskjellig i de to forvaltningssystemene. Hva slags krav og forventninger møter de i yrket som hhv. sosialarbeider og saksbehandler, og hvordan oppfatter de sin kompetanse og muligheter til å foreta selvstendige valg og vurderinger?	Jorunn Jessen	31/12-2005
NOVA Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring PB 3223 Elisenberg 0208 Oslo	Kartlegging av noen av statens innsatser i IA-arbeidet Prosjektet er et oppdrag for NHO. Vi har sett på myndighetenes insentiver for å stimulere arbeidsgivere til å arbeide med IA, utviklingen i bedriftsintern atferd og lønnskudd som virkemidler i perioden etter inngåelsen av IA avtalen i 2001.	Morten Blekesaune Margaret Ford	Høst 2005
NOVA Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring PB 3223 Elisenberg 0208 Oslo	Welfare policy and employment in the context of family change er en komparativ studie av de fem nordiske land og Tyskland, Nederland og Storbritannia. Den sammenligner endringer i familiemønster, sysselsetting og velferdspolitik. Blant annet går den inn på hvordan fødselsmønsteret varierer og hva som påvirker det, og hvordan fattigdom blant barnefamilier utvikler seg. Hovedrapporten fra prosjektet vil være boken <i>Social policy, employment and family change in comparative perspective</i> , redigert av Jonathan Bradshaw og Aksel Hatland. Den kommer ut på Edward Elgar Publisher våren 2006.	Aksel Hatland, NOVA Jonathan Bradshaw, University of York.	31.12.2005
NOVA Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring PB 3223 Elisenberg 0208 Oslo	Velferdssamfunnets utfordringer er en syntetiserende rapport om hovedutfordringene for norsk velferdspolitik. Den vil særlig basere seg på forskning gjennomført på Forskningsrådets velferdsprogram der prosjektlederen var faglig leder 1999-2004. Prosjektet vil munne ut i artikler og en bok.	Aksel Hatland	31.12.2007

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
NTNU- ISS 7491 Trondheim www.ntnu.no/disability	Ikke-diskriminering i Europa - Transnasjonale formasjoner i funksjonshemmingspolitikk Prosjektet belyser i hvilken grad og på hvilke måter offentlig politikk for personer med funksjonsnedsettelse i vesteuropeiske nasjonalstater gjennomgår endringer under påvirkning fra EU og andre tverr- eller overnasjonale formasjoner. Prosjektet vil belyse hvordan forskjeller i nasjonale politikk mønstre spiller inn i dynamikken av internasjonale utviklingstrekk som nå synes å prege feltet. Herunder reises det spørsmål om funksjonshemmedes organisasjoner vil evne å utnytte de nye handlingsmulighetene som framveksten av felleseuropeisk og internasjonale reguleringer, og mer allment, de arenaer for påvirkning og medvirkning som oppfølging av iverksetting av reguleringene gir, nasjonalt og transnasjonalt.	Bjørn Hvinden Rune Halvorsen	Juni 2008
NTNU ISS 7491 Trondheim www.ntnu.no/disability	Funksjonshemming og funksjonshemmende barrierer: Europeisk og nasjonal politikkutforming Prosjektet spør hvilke avgrensninger av "funksjonshemming" som nedfeller seg i lovgiving, rettspolis og administrative tolkninger og vedtak i enkeltsaker osv for de virkemidlene som uttrykker bestrebelse på normalisering, sektoransvar, universell utforming og ikke-diskriminering. Dette er virkemidler hvor målet er at personer med nedsatt funksjonsevne skal behandles og stilles mest mulig likt andre, slik at de praktiske følgene av å ha nedsatt funksjonsevne minimaliseres. Det siktes konkret til nylig vedtatte og ventede lovendringer på områdene arbeidsmiljø (lovendring i kraft 1.5.2004, ny arbeidslivslov) og standarder for utforming av fysisk miljø, bygninger, transport- og informasjonssystemer.	Bjørn Hvinden Marianne Hedlund	Desember 2008
NTNU ISH 7491 Trondheim www.ntnu.no/disability	Funksjonshemming og funksjonshemmende barrierer: Teknologi – Digitale utfordringer Prosjektet vil belyse under hvilke betingelser IKT kan bidra til sosial inkludering for personer med funksjonsnedsettelse. Hovedproblemstilling er: Hvilke muligheter gir utforming og bruk av IKT for å fremme utfoldelse og deltakelse for personer med nedsatt funksjonsevne, og hvilke forhold bestemmer om disse mulighetene blir virkeliggjort? Det legges opp til tre innsatser: (1) analysere betydningen av IKT for ungdom (16-18 år) med funksjonsnedsettelse i skolesituasjon og hverdagsliv i Norge, (2) utprøve ny taleteknologi for bevegelseshemmede, synshemmede og dyslektikere, og (3) sammenligne offentlig politikkutforming, virkemidler og – iverksetting på området universell utforming og IKT i Norge med Canada, Danmark, Irland, Nederland, USA, Storbritannia og Sverige.	Jan Tøssebro Peter Blanck Rune Halvorsen Bjørn Hvinden Gerard Quinn Torbjørn Svendsen Borgunn Ytterhus	Desember 2008
NTNU - HUNT forskningssenter, Institutt for samfunnsmedisin,	Sosioøkonomiske forhold og helse som determinanter for uførepensjon i Nord-Trøndelag Prosjektet har som mål å gi kunnskaper om hvilke sosiale og helsemessige forhold som har betydning for risikoen for å bli uføretrykdet, med vekt på ikke-medisinske forhold. Det benyttes kvantitativ epidemiologisk forskningsmetodikk med bruk av totalbefolkningsdata.	Steinar Westin Steinar Krokstad	Ikke avklart

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
Rikstrygdeverket, Utredningsavdelingen	<p>Geografiske variasjoner i sykefravær</p> <p>Det er og har vært ulikheter i nivå på sykefravær mellom forskjellige deler av landet. Selv om sykefraværet er høyt i en kommune, behøver det ikke innebære at folk generelt sett er sykere i denne kommunen enn i andre med mindre sykefravær. En del av forskjellene i sykefravær kan forklares ved strukturelle forhold som demografi, sosioøkonomiske faktorer og arbeidsmarkedsforhold.</p> <p>Prosjektet skal kartlegge og forsøke å forklare sammenhengen mellom variasjoner i sykefravær i landets kommuner og slike strukturelle forklaringsfaktorer. Datamaterialet vil bestå av en kombinasjon av tverrsnitts- og tidsserieobservasjoner. Arbeidet vil kunne danne basis for en modell som ivaretar effekten av strukturelle forhold ved oppfølging av sykefravær.</p>	Torunn Bragstad Anne Sagsveen	01.03.2006
Rikstrygdeverket, Utredningsavdelingen	<p>Budsjettframskrivingsmodeller helseaksen</p> <p>Prosjektet er en videreføring av prosjekt fra 2004 (RTV-rapport 3/2005). Målet er å lage en budsjettmodell som framskriver antall personer og utgifter på ytelsene: uførepensjon, medisinsk - og yrkesrett attføring. Til framskrivingen benytter vi oss av informasjon om individene og deres historie. Vi har laget forløpsfiler fra 1992 til 2005 basert på data fra våre egne registre, Aetat sine registre samt folkeregister og inntektsregisteret. Datafilene omtales som BUDSAM.</p> <p>Budsjettmodellen vil bli uttestet videre i tilknytning til i budsjettarbeidet fremover, hovedsakelig på disse områdene:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kvalitetssikring av data og modeller - implementering av modellen i budsjettarbeidet - forsøke å få en konjunkturindikator inn i modellen 	Inger Cathrine Kann	Desember 2005
Rikstrygdeverket, Utredningsavdelingen	<p>Private avtaler om barnebidrag</p> <p>Foreldre som ikke bor fast sammen med sine barn har plikt til å betale barnebidrag. Foreldrene kan inngå privat avtale om bidraget, eller de kan be trygdekontoret fastsette det. To regelendringer de senere årene har hatt som intensjon å få flere til å inngå private avtaler. Rikstrygdeverket gjennomførte våren 2005 en postal survey blant et utvalg bidragsmottakere og bidragpriktige. Formålet var å få bedre kunnskap om hva som gjør at noen velger å inngå private avtaler, mens andre ber om offentlig fastsettelse av bidraget.</p>	Ivar Areklett	Desember 2005
Rikstrygdeverket, Utredningsavdelingen	<p>Fastlegers sykmeldingspraksis</p> <p>Formålet med prosjektet er å gi økt kunnskap om fastlegenes sykmeldingspraksis og om hvilken effekt regelendringene fra 1. juli 2004 og "Legeprogrammet" har hatt på denne praksis. Vi ønsker å måle antall sykefravær, varigheten på disse og bruk gradering av sykefraværstilfeller, og se om vi kan få vite mer om variasjonene i sykefraværskringingen. Prosjektet benytter seg av flere datakilder. I hovedsak gjøres koblinger mellom ulike sykefraværregistre og både pasient- og legefilene i fastlegeregistret.</p>	Søren Brage Inger Cathrine Kann	01.04.2006

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
Rikstrygdeverket Utredningsavdelingen	<p>Gjennomgang av ordningen for enslige forsørgere med overgangsstønad.</p> <p>Ordningen med overgangsstønad for enslige forsørgere ble vesentlig endret i 1998, med nedkorting av den tiden en kunne motta overgangsstønad samtidig som ytelsesnivået ble hevet. Oppdraget er en bestilling fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet i forbindelse med gjennomgangen av samtlige velferdsordninger.</p> <p>Oppdraget består av en litteraturgjennomgang av forskning og utredning som er gjennomført etter reformen i 1998. Andre problemstillinger som vil belyses er hvor lenge personer som har vært på overgangsstønad mottar stønaden og hva som skjer med dem når perioden på overgangsstønad er avsluttet; er de i utdanning, i arbeid, på trygd, osv. I tillegg vil det innhentes informasjon for å sammenligne den økonomiske situasjonen til enslige forsørgere som mottar overgangsstønad sammenlignet med andre grupper. Datagrunnlaget hentes fra henholdsvis Rikstrygdeverket registre og Statistisk Sentralbyrå.</p>	Per Kristoffersen Tonje Haabeth Per Øivind Gaardsrud Atle Fremming Bjørnstad	mars/april 2006
Rikstrygdeverket, Utredningsavdelingen Postboks 5200 Nydalén, 0426 Oslo	<p>Analyse av utgiftsveksten for laboratorier og radiologiske institutt</p> <p>Prosjektet har som mål å analysere aktivitets- og utgiftsveksten for offentlige og private medisinske laboratorier og radiologiske institutt og avdelinger. Prosjektet er todelt. For det første en kvantitativ analyse av registerdata for både laboratorier og radiologi. For det andre en utvalgsundersøkelse av forholdet mellom rekvisisjoner og refusjonskrav for radiologi.</p>	Leif Sletvold Jostein Ellingsen Halfdan Brandtzæg	Mars 2006

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
SINTEF Helse Forskningsvn. 1 0314 Oslo	Evaluering av Friskgårdene innenfor ordningen "Kjøp av helsetjenester - sammensatte lidelser" Prosjektet har som mål å gi svar på om behandlingstilbudet ved Friskgårdene i Nord-Trøndelag har signifikante effekter på sannsynligheten for pasientenes retur til arbeid. Prosjektet skal gi grunnlag for vurdering av hvorvidt kjøp av denne type tilbud kan gjennomføres i større omfang og hvorvidt det kan utformes en varig finansieringsordning for denne type tilbud.	Jan-W. Lippestad Trond Harsvik	Oktober 2006
SINTEF Helse Pb 124 Blindern 0314 Oslo	Brukernes erfaring med tjenester fra døvblindesystemet Vi har gjennomført en spørreundersøkelse blant personer som har vært i kontakt med kompetansesentrene for døvblinde i Norge. Undersøkelsen kartlegger den enkeltes erfaringer med døvblindesystemet og andre tjenester til døvblinde. Karleggingen gir kunnskap om hvilke behov brukerne får dekket i dag, og hvilke ønsker og behov de har for flere, bedre eller annerledes tjenester. Oppdragsgiver: Sosial- og helsedirektoratet.	Karl-Gerhard Hem	Desember 2005
SINTEF Helse Pb 124 Blindern 0314 Oslo	Evaluering av forsøk med bruk av legespesialister og rådgivende leger i uføresaker Evalueringen skal gi svar på følgende spørsmål: 1. Blir søknadene om uføreytelser som inngår i forsøket bedre medisinsk belyst enn de som ikke er med i forsøket? 2. Hva kjennetegner de sakene som var godt utredet? 3. Er de uavhengige instansene/legene enige eller uenige med fastlegen? 4. Hvor avgjørende er uenigheten, og hva består uenigheten i? 5. Har kvaliteten på erklæringen sammenheng med spesialitet? 6. I hvilken grad har den nye utredning betydning for saken? Oppdragsgiver: Rikstrygdeverket	Karl-Gerhard Hem	September 2006
SINTEF Helse Pb 124 Blindern 0314 Oslo	Evaluering av Telenors Handicap-program (HCP) Telenors HCP er et to-årig opplærings- og arbeidstreningprogram for fysisk funksjonshemmede. Programmet skal gi deltakerne arbeidserfaring og omfatter kurs, reell arbeidstrening og oppfølging. Formelt defineres HCP som arbeid med bistand. Evalueringen har tre sentrale problemstillinger: konsekvenser for deltakerne, konsekvenser for bedriftene og konsekvenser for samfunnet.	Reidun Skøien	Januar 2006
SINTEF Helse 7465 Trondheim	Fastlegenes tilbud og samarbeid med andre tjenester når det gjelder pasienter med alvorlig psykisk lidelse Prosjektet innhenter erfaringer fra alle involverte aktører: fastleger, pasienter, kommunale helse- og sosialtjenester, spesialisthelsetjeneste i psykiatri. Vi ønsker å belyse hva som må til for at fastlegeordningen skal være en god tjeneste også for denne pasientgruppen. Vi ønsker å få fram erfaringer knyttet til de fire stikkordene som er nevnt i fastlegeordningen: tilgjengelighet til fastlegen, kontinuitet i kontakten mellom fastlegen og pasienten, fastlegens samarbeid med både kommune- og spesialisthelsetjenesten, fastlegens kompetanse når det gjelder denne pasientgruppen. Oppdragsgiver: Norges forskningsråd	Mariann Ådnanes	Oktober 2005

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
SINTEF Helse 7465 Trondheim	Kunnskapsstatus om det samlede tjenestetilbudet for barn og unge Prosjektet presenterer forskning og dokumentasjon om helhetlige tjenester for barn og unge med problemer eller som er i risikosituasjon for å utvikle problemer.. Følgende tema omhandles: - Organisering av tjenester - Interkommunalt samarbeid - Samarbeid mellom forvaltningsnivå - Finansiering - Lovgrunnlag - Faktorer som hemmer eller fremmer samarbeid mellom instanser - Erfaringer med bruk av individuell plan og ansvarsgrupper - Brukernes medvirkning og møte med tiltak og tjenester. Prosjektet presenterer også oversikt over kommunale og statlige instanser som har ansvar for barn og unge og deres familier og de mest sentrale stortingsmeldinger og handlingsplaner vedrørende behov for samarbeid og samordning av tjenester for barn og unge. Oppdragsgiver: Barne- og familiedepartementet.	Helle Wessel Andersson	November 2005
SINTEF Helse 7465 Trondheim	Fastlegens arbeid med barn og unge Barn og unge med psykiske problemer har ofte sammensatte problemer som krever bred og grundig utredning for å gi et skikkelig behandlingstilbud. Vi har undersøkt hvordan fastlegeordningen fungerer overfor denne pasientgruppen. Undersøkelsen har følgende hovedmålsettinger: - Å kartlegge og evaluere hvordan fastlegen samarbeider med kommunale instanser og spesialisthelsetjenesten om barn og unge med psykiske problemer. - Å evaluere tilgjengelighet til allmennlegetjenesten og kontinuitet i tjenestetilbudet for barn og unge med psykiske problemer. Oppdragsgiver: Norges forskningsråd	Helle Wessel Andersson	September 2005
SINTEF Helse Pb 124 Blindern 0314 Oslo	Autismenettverket - en brukerundersøkelse Gjennom såkalte knutepunkter yter Autismenettverket tjenester til mennesker med autisme og Asperger syndrom i Norge. Vi har undersøkt brukere og fagfolks erfaringer med Autismenettverket og det øvrige tjenestetilbudet. Undersøkelsen har to mål: - Gi økt kunnskap om omfang, kvalitet og tilfredshet med det offentlige tilbudet av tjenester og ytelser til personer med diagnose innen autismespekteret - Kartlegge hvilken betydning Autismenettverket har for brukernes opplevelser av tjenestetilbudet, fagkompetansen i tjenestetilbudet til autister og om tilbudet oppleves som bedre etter at nettverket ble etablert. Oppdragsgiver: Sosial- og helsedirektoratet	Karl-Gerhard Hem	September 2005

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
SINTEF Helse Pb 124 Blindern 0314 Oslo	Hørselshemmede i arbeidslivet En studie om sammenhenger mellom hørselshemming, psykososialt funksjonsnivå og arbeidsdeltagelse Målsettingen med studien er å bidra til økt kunnskap om hørselshemmedes arbeidssituasjon samt hvordan psykososiale forhold virker inn på hørselshemmedes muligheter til å forbli i arbeidslivet med minst mulig sykefravær. Datamaterialet er fra Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag (HUNT) og Hørselsundersøkelsen som ble gjennomført parallelt med HUNT 2 i 1995. Studien er et samarbeid mellom Hørselshemmedes Landsforbund, Folkehelseinstituttet (og SINTEF Helse. Oppdragsgiver: Stiftelsen Helse og rehabilitering	Arne H. Eide	September 2005
SINTEF Helse Pb 124 Blindern 0314 Oslo	Studiedesign for kartlegging av behov og tilbud om habilitering og rehabilitering I utkast til nasjonal plan for rehabilitering <i>Mestring og medvirkning - Nasjonal strategi for styrking av helsetjenestens rolle i individuelle rehabiliteringsprosesser</i> , er det satt opp mål og tiltak som trenger videre utredning. Et av disse målene er å sikre den enkeltes rett til nødvendig habilitering og rehabilitering og finansiering av individuelle habiliterings- og rehabiliteringsforløp. Et annet mål er å styrke rekruttering og kompetanseheving av tjenesteutøvere. For å nå disse målene har Sosial- og helsedirektoratet bedt SINTEF Helse om å utvikle et design og en metodebeskrivelse for en kartlegging av (re)habiliteringsbehov og tilbud til noen utvalgte grupper. Sosial- og helsedirektoratet har behov for en generell kartlegging av behov og tilbud innen rehabilitering fordi kunnskapen om dette i dag er mangelfull. Oppdragsgiver: Sosial- og helsedirektoratet		
SINTEF Helse Pb 124 Blindern 0314 Oslo	Sjeldne funksjonshemninger i Norge Prosjektet skal gi økt kunnskap om forekomsten av en sjeldne tilstander. Det skal også gi kunnskap om på hvilke måter ulike grupper ivaretas, spesielt av kompetansesentre og sykehus, samt kunnskap om livssituasjonen for de ulike gruppene. Mulige forskjeller innen disse områdene, samt årsaker til dette, skal identifiseres. Prosjektet skal beskrive erfaringer med kompetansesentrenes tjenester og legge grunnlag for videre utvikling av kunnskap om tilstandenes forekomst og ivaretagelse av brukergruppene. Det skal gis anbefalinger basert på prosjektets resultater. Oppdragsgiver: Frambu senter for sjeldne funksjonshemninger		
Statistisk sentralbyrå Forskningsavdelingen, Gruppe for offentlig økonomi	Virkninger på pensjonsutgifter og inntektsfordeling av ulike utforminger av pensjonssystemet Analysene gjennomføres gjennom videreutvikling og bruk av den dynamiske mikrosimuleringsmodellen MOSART. Med bakgrunn i framskrivninger av befolkningen og arbeidsstyrken avledes konsekvensene for pensjonsutgiftene og inntektsfordelingen av ulike utforminger av pensjonssystemet, blant annet til bruk for Finansdepartementet og offentlige utvalg. I løpet av de siste årene er modellapparatet benyttet i stor utstrekning til beregninger for Pensjonskommisjonen samt Regjeringens oppfølging med å konkretisere et nytt pensjonssystem.	Stølen Fredriksen, Solli og Madsen	

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Slutt dato
Statistisk sentralbyrå Forskningsavdelingen, Gruppe for offentlig økonomi	Makroøkonomiske virkninger knyttet til aldring av befolkningen Det er lagt opp til et relativt bredt anlagt prosjekt der hovedtemaet er å analysere de viktigste faktorer bak utviklingen i offentlige inntekter og utgifter, langsiktige ubalanser og økonomiske effekter av politiske tiltak for å utligne disse. Et viktig siktemål er å avgjøre om finanspolitikken er opprettholdbar på lang sikt, og dette er en av de problemstillingene det er arbeidet med i 2005. Andre viktige temaer er økonomiske virkninger av politikkenringer som på ulike måter er ment å representere et svar på eller en tilpasning til eldrebølgen. De mest typiske eksemplene på dette er virkninger av omlegginger av pensjonssystemet og konsekvenser av eldrebølgen for offentlig tjenesteproduksjon. I løpet av de siste årene er en god del av tiden benyttet til å analysere makroøkonomiske konsekvenser av reformer i pensjonssystemet.	Holmøy Halvorsen, Heide, Langset, Lerskau og Solli	
Statens arbeidsmiljøinstitutt PB 8149 Dep 0033 Oslo	Utvikling i sykefravær og relevante helsedata før og etter avtalen om Inkluderende arbeidsliv. Hvordan samspiller individuelle faktorer med forhold ved bedriften? Hovedmålet med prosjektet er å se på utvikling i sykefravær og relevante helsedata før og etter avtalen om Inkluderende arbeidsliv. Forløpet av sykefravær og diagnoser før og etter IA-avtalen i et utvalg bedrifter med avtale fra og med 1992 til og med 2003 skal studeres. Det sentrale spørsmålet i prosjektet er: Hvordan samspiller individuelle faktorer med forhold ved bedriften? Prosjektet kobler individuelle registerdata (FD- trygd, Hubro) knyttet til individdata på bedriftsnivå. For å skaffe opplysninger om hvordan bedriftene har implementert avtalen, vil det også skje en innhenting av en del kvalitative data (bedriftsintervjuer) som i dag ikke finnes i registre. De kvalitative data vil omtale hvordan IA-avtalen er integrert og hvordan det organisatoriske arbeidsmiljø påvirker den enkeltes psykososiale helse. Prosjektet samarbeider med IASAM, UiO.	Knut Skyberg Line Foss Petter Kristensen Bjørgulf Claussen	Desember 2006
Statens arbeidsmiljøinstitutt PB 8149 Dep 0033 Oslo	Sosiale ulikheter i helse: helse i barneårene og senere deltakelse i arbeidslivet I prosjektet benyttes koblinger av nasjonale registre for å kvantifisere betydningen av helseutfall tidlig i livet for senere deltakelse i arbeidslivet, målt ved omfang av pensjonering, pensjongivende inntekt og sykmelding i ung voksen alder. Alle levendefødte 1967-76 (N=626 928) er fulgt til utløpet av 2003 mht utdanning, uførepensjon, pensjongivende inntekt og sykmeldinger (fra RTVs registre). Ut fra data i Medisinsk fødselsregister og RTVs stønadsregistre (grunn/hjelpestønad i barnealder) kan vi kvantifisere hvilken betydning helseforhold ved fødsel og kronisk sykdom i tidlig barnealder har for deltakelse i arbeidslivet som voksen. I analysene tar vi sikte på å nøste opp i effektene som sosiale oppvekstforhold spiller for sammenhengen mellom helse tidlig i livet og senere deltakelse i arbeidslivet. Det planlegges nå å knytte data fra HUBRO og andre helseundersøkelser til prosjektet, dessuten jobbes det med å koble også Kreftregisteret , Dødsårsaksregisteret og Forløpsdatabasen Trygd (FD-Trygd) til vår etablerte fil. Vi tar sikte på at også forskere utenfor prosjektet kan benytte datamaterialet for å utforske problemstillinger der det er av betydning å ha tilgang på en livsløpskohort. Prosjektet samarbeider med Kontoret for militærmedisinsk forskning og utvikling og Medisinsk fødselsregister.	Petter Kristensen Hans M. Gravseth Tor Bjerkedal John I. Brevik Lorentz M. Irgens	Desember 2008

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
Statens arbeidsmiljøinstitutt PB 8149 Dep 0033 Oslo	Omfang og konsekvenser av arbeidsskader og arbeidsbetinget sykdom på norsk kontinentalsokkel På oppdrag fra Petroleumsstilsynet er det utført et prosjekt med formål å beregne kostnader ved arbeidsulykker og arbeidsbetinget sykdom på sokkelen. Statens arbeidsmiljø-institutt hadde ansvar for å kartlegge og vurdere omfang og konsekvenser av arbeidsbetingete skader og sykdommer, mens ECON Senter for økonomisk analyse hadde ansvar for å beregne de økonomiske kostnadene ved disse. For å kartlegge omfanget av arbeidsrelatert sykkelighet ble det innhentet data fra flere kilder, deriblant data om sykefravær og yrkesskader fra RTV og data om trygde- og pensjonsytelser (uførepensjonering, medisinsk rehabilitering, yrkesmessig attføring, AFP, alderspensjonering og arbeidsledighetsstønning) fra SSBs FD-trygd.	Ingrid S. Mehlum Helge Kjuus	Desember 2005
Statens arbeidsmiljøinstitutt / Nasjonalt folkehelseinstitutt	Sykefravær i svangerskapet Vi vil undersøke hva som påvirker gravides arbeidsdeltakelse. Data fra Den norske mor og barn undersøkelsen blir benyttet.	Petter Kristensen, STAMI, Rannveig Nordhagen, Nasjonalt folkehelseinstitutt.	2007
Transportøkonomisk institutt. Postboks 6110 Etterstad, 0602 Oslo	Friskbuss – arbeidsmiljø i bussbransjen Bussbransjen er preget av høyt sykefravær, og lav avgangsalder, og mange arbeidstakere uføretrygdes. Friskbuss skal bidra til et mer inkluderende arbeidsliv blant sjåførere i norsk kollektivtransport. Mer konkret har prosjektet følgende hoved- og delmål: Ledelse, ansatte og tillitsvalgte i fire busselskaper deltar. Selskapene gjennomfører en rekke ulike tiltak for å bedre sjåførenes følelse av inkludering/involvering, senke sykefraværet og bidra til at den reelle pensjonsalderen heves. TØI bidrar med veiledning og evaluering av tiltakene, i hver bedrift og på aggregert nivå. Resultatene av undersøkelsen vil ha betydning for hele bransjen og tilsvarende bransjer.	Frode Longva Trine Hagen Alena Erke	Desember 2006
Transportøkonomisk institutt. Postboks 6110 Etterstad, 0602 Oslo	Arbeidsmarkedskarrierer og sykefravær for arbeidstakere i en bransje med anbud. En følgestudie. Hovedmålet med denne undersøkelsen er å kartlegge effektene av anbud i kollektivtransportbransjen over tid – både med hensyn til arbeidstakernes tilknytning til arbeidsmarkedet og deres sykefravær. Gjennom undersøkelser i fire busselskaper som har deltatt i anbudsprosesser undersøker vi <ul style="list-style-type: none"> • arbeidstakernes bevegelser i arbeidsmarkedet, som følge av anbud. • eventuelle sammenhenger mellom anbudstap og trivsel, sykefravær og utstøting fra arbeidslivet i en bransje med anbud. Dette gjøres gjennom survey og intervjuer i selskapene.	Trine Hagen Alena Erke Frode Longva	Desember 2006

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Slutt dato
Universitetet i Bergen - Gruppe for trygdeøkonomi Insitutt for økonomi Herman Fossg 6, 5001 Bergen	Transitions to Employment from Labour Market Enterprises in Norway Vi analyserer utviklingen over tid av sysselsettingseffektene av Arbeidsmarkeds-bedriftene i Norge og gir en forklaring på den kraftige økningen i sysselsettingsratene som observeres over tid, spesielt for kvinner i perioden 1994 til 1998.	Arild Aakvik Svenn-Åge Dahl	Høst 2005
Universitetet i Bergen - Gruppe for trygdeøkonomi Insitutt for økonomi Herman Fossg 6, 5001 Bergen	Estimating treatment effects for discrete outcomes when responses to treatment vary: an application to Norwegian vocational rehabilitation programs Vi analyserer effekten av attføringstiltak der den økonometriske modellen tar høyde for både seleksjonseffektar og at effektane kan variere fra person til person. Generelt viser tiltaka at effekten varierer frå 2 til 6 prosent-poeng når vi kontrollerer for observerbare karakteristika, men at effektane ikkje er forskjellig frå null når vi i tillegg tar omsyn til uobserverbare individuelle karakteristika.	Arild Aakvik, J J Heckman Ed J Vytlačil	Høst 2005
Universitetet i Bergen - Gruppe for trygdeøkonomi Insitutt for økonomi Herman Fossg 6, 5001 Bergen	Unemployment, labor force composition and sickness absence: A panel data study Vi undersøker sammenhengen mellom sykefravær og arbeidsledighet med paneldata fra KIRUT for perioden 1990-1995. Vi finner en negativ sammenheng mellom ledighet på fylkesnivå og sannsynligheten for sykefravær. Når vi avgrensar utvalget til bare å inkludere de som var i jobb hele denne seksårsperioden, holder denne sammen-hengen seg. Vi tolker dette som at det ikke er endringer i sammensetningen av arbeids-styrken som driver den prosykliske variasjonen i sykefraværet.	Espen Bratberg Jan Erik Askildsen Øivind A. Nilsen	Høst 2005
Universitetet i Bergen - Gruppe for trygdeøkonomi Insitutt for økonomi Herman Fossg 6, 5001 Bergen	Intergenerational earnings mobility in Norway: Levels and trends Et vanlig mål på sosial mobilitet over generasjonene er sammenhengen mellom foreldres og barns inntekt. Vi sammenligner far-barn-korrelasjoner for kohortene født 1950, 1955, 1960 og 1965. Datakilden er NSDs generasjonsdatabase, som inneholder fullpopulasjonsdata for kohortene født hvert femte år fra 1950, koblet til foreldre-informasjon ved hjelp av folketellingene. Vi finner at den intergenerasjonelle mobiliteten i Norge er høy, som i andre skandinaviske land. Tendensen går også i retning av at mobiliteten øker over tid.	Espen Bratberg Øivind A. Nilsen Kjell Vaage	Høst 2005
Universitetet i Bergen - Gruppe for trygdeøkonomi Insitutt for økonomi Herman Fossg 6, 5001 Bergen	Trends in Intergenerational Mobility across Offspring's Earnings Distribution in Norway Studien er basert på registerdata for norske kohortar fødd i 1950, 1955 og 1960. Vi brukar kvantilregresjon for å visa at lønns-mobiliteten mellom generasjonar er høg. Vi finn at mobiliteten er lågare i den lågaste delen av lønnsfordelinga enn i den øvre enden. Funna våre indikerer også at mobiliteten aukar over tid, og at auken ser ut til å vera noko høgare for dei lågtlønna. Endeleg finn vi at auken i lønnsmobilitet over tid har vore større for kvinner enn for menn.	Kjell Vaage Espen Bratberg Øivind A. Nilsen	Vår 2006
Universitetet i Bergen - Gruppe for trygdeøkonomi Insitutt for økonomi Herman Fossg 6, 5001 Bergen	"En strukturell modell for uføretrygd" Vi modellerer sannsynligheten for å søke uføretrygd og sannsynligheten for å få innvilget uføretrygd gitt at man har søkt. Sannsynlighetene estimeres så simultant på data fra FD-Trygd for tidsrommet 1992-2000.	Espen Bratberg Kjell Vaage	Vår 2006

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Slutt dato
Universitetet i Bergen - Gruppe for trygdeøkonomi Insittutt for økonomi Herman Fossg 6, 5001 Bergen	Arbeidslivsomstillinger og sjukefråvær. Vi brukar ein populasjonsdatabase som kombinerer SSB's individregister med Industristatistikken, og omfattar perioden 1992 til 2000. Gjennom bedriftsregistra er det mogeleg å identifisera variablar som lønsemd, omstillingstakt, konkurranse-forhold m.m. for store deler av einskild-bedriftene i databasen. Vi er dermed i stand til å testa hypotesar om slike eigenskapar ved bedriftene påverkar fråveret. I analyse-arbeidet så langt har vi fokusert på samanhengen mellom bedriftsomstilling og sjukefråvær. Dei foreløpige funna indikerer at sjukefråværet går opp i nedtrappings-bedrifter; omvendt i opptrappingsbedrifter. Dette er ein form for kostnad ved omstilling som har vore lite påakta i den økonomiske litteraturen.	Kjell Vaage Astrid Grasdal Kjell Salvanes	Vår 2006
Universitetet i Bergen - Gruppe for trygdeøkonomi Insittutt for økonomi Herman Fossg 6, 5001 Bergen	Tidligpensjonering og inkluderende arbeidsliv Artikkelen deler forklaringer for tidligpensjonering inn i fire hovedkategorier: 1) finansielle insentiv, som ordningen med AFP, 2) helserelaterte årsaker, 3) familie-forhold, som viser seg å være viktigere for kvinner enn menn, samt 4) omstillinger i næringslivet og teknologisk utvikling. Prosjektet går ut på å gjennomføre økonometriske analyser av tidligpensjonerings-atferd.	Arild Aakvik	Høst 2006
Universitetet i Bergen - Gruppe for trygdeøkonomi Insittutt for økonomi Herman Fossg 6, 5001 Bergen	Avtakande jobbstabilitet i Noreg? Det finnes nå svært detaljerte norske data på populasjonsnivå der informasjon om bedrifter er koblet med informasjon om de ansatte som jobber der. Dette er longitudinelle data, og det er mulig å følge enkeltindividens karriere i og mellom bedrifter over tid. Vi skal bruke disse dataene til få innblikk i hva som karakteriserer stabile og mindre stabile karrierer i arbeidsmarkedet. Det første delprosjektet tar opp tidsutviklingen for ansiennitet og sannsynligheten for å skifte jobb eller bli arbeidsledig.	Kjell Salvanes Espen Bratberg Kjell Vaage	Høst 2006
Universitetet i Bergen - HEMIL senteret Christiesgt 13, 5015 Bergen	Epidemiologisk forskning om mental og psykosomatisk helse og trygd Basert på kobling mellom FD-trygd og Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag (HUNT) samt Helseundersøkelsen i Hordaland (HUSK) studeres problemstillinger om forholdet mellom mentale lidelser (angst, depresjon, somatiseringslidelser, alkoholisme, fedme) og trygd. Første artikkel er akseptert i Am J Psychiatry og viser at angst og depresjon er selvstendige risikofaktorer for uføretrygding, også hvor trygdeerklæringen ikke anfører noen mental lidelse. Det konkluderes at angst og depresjon er undervurdert som årsak til uføretrygd. Flere relaterte prosjekter er under planlegging, disse adresserer tema om konsekvenser av trygding, økonomiske incentiver for uføretrygding, samt årsakskomponenter i effekter av sosial ulikhet på trygdingsrisiko. Mykletun har sin hovedstilling ved HEMIL senteret UiB, bistilling ved FHI. Nettverket består for øvrig av samarbeidspartnere ved Kings College London og HUNT forskningscenter NTNU.	Arnstein Mykletun	2009

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Slutt dato
<p>UiB, HEMIL-senteret Psykologisk Fakultet, Universitetet i Bergen Christiesgate 13, 5015 Bergen</p>	<p>Epidemiologisk forskning om mental og psykosomatisk helse og trygd</p> <p>Det arbeides med en doktorgrad på psykisk helse og trygdeytelser, basert på koblinger mellom FD-trygd og Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag (HUNT) samt Helseundersøkelsen i Hordaland (HUSK).</p> <p>Følgende tre delarbeid er under utarbeiding;</p> <p>Gjennom en kobling mellom FD-Trygd og HUSK, studeres det i hvilken grad arbeidende, arbeidsledige og trygdede (grunnet helse) har ulik opplevelse av egen helse, og hvorvidt forskjellene kan tilskrives somatisk eller mental helse, symptomer og sosiale og demografiske faktorer. Det konkluderes med store forekjeller mellom gruppene, men at erkjente sykdomsbegrep i liten grad kan forklare disse.</p> <p>En studie av i hvilken grad uføretrygdede for diagnoser på psykiske lidelser har mottatt behandling i forhold rettet mot deres psykiske helse i forkant av uføretrygdingen. Studiet blir gjort med helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag som datagrunnlag, koblet til data fra rikstrygdeverket.</p> <p>Det studeres i hvilken grad kontekstuelle faktorer som uheldige opplevelser av krav, kontroll og støtte på arbeidsplassen er en risikofaktor for sykemelding, og hvorvidt slike effekter er mediert gjennom helse og sykdom eller om effektene er selvstendige.</p>	<p>Professor Leif Edvard Aarø Stipendiat Simon Nygaard Øverland</p>	<p>2007</p>
<p>Universitetet i Oslo - IASAM Postboks 1130 Blindern 0318 Oslo</p>	<p>Uførhet, rettferdighet og menneskesyn. En kritisk analyse av objektive kriterier for rettferdig fordeling av uførepensjon</p> <p>Doktorgradsarbeid</p> <p>Både objektivitetsbegreper og materielle prinsipper for rettferdig fordeling skal studeres. Første trinn er å studere status inntil nå, dvs. hvilket menneskesyn og hvilke etiske verdier som forutsettes i de objektivitetsbegrep og i de materielle prinsipper som inngår i folketrygdlovens uførepensjonskapittel. Andre trinn er å foreslå endringer, dvs. å foreslå alternative objektivitetsbegreper og dessuten utføre fordypende analyser av aktuelle og relevante materielle prinsipper for en rettferdig fordeling av uførepensjon. Tredje trinn er å formulere en praktisk modell for objektive kriterier.</p> <p>Metoden er tekstanalyse bestående av begrepsanalyse, argumentasjonsanalyse og hermeneutikk. Materialet består av rettslige og medisinske tekster om den medisinske uførepensjonsvurderingen i Norge fra 1960 frem til i dag.</p>	<p>Hans Magnus Solli</p>	
<p>Universitetet i Oslo IASAM Postboks 1130 Blindern 0318 Oslo</p>	<p>Disability/morbidity among unskilled women</p> <p>Doktorgradsarbeid</p> <p>Arbeidet planlegges å bestå av fire artikler. Disse omhandler: arbeidsrelaterte risiko faktorer for muskel- og skjelettsystemet, ansettelsestid som prediktor for uførepensjon i renhold, seleksjon av syke personer til renhold, og psykososialt arbeidsmiljø og mental helse blant renholdere.</p>	<p>Migle Gamperiene M Wærsted, D. Bruusgaard, I. Sandanger</p>	

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Slutt dato
Universitetet i Oslo IASAM Postboks 1130 Blindern 0318 Oslo	Funksjonsvurderinger som epidemiologisk og klinisk verktøy Doktorgradsarbeid Arbeidet består av data fra tre ulike studier med funksjonsvurderinger som fellesnevner. En stor del av arbeidet vil gå ut på å utvikle en "Metodikk for funksjonsrapportering" og å teste metoden blant en gruppe allmennpraktiserende leger i en randomisert, klinisk studie. Videre skal to ulike funksjonsvurderingsskjemaer, Norsk Funksjonsskjema og COOP/WONCA testes som prediksjonsverktøy for sykefravær på en gruppe unge, relativt friske personer som er i arbeid. I forbindelse med befolkningsundersøkelsen i Ullensaker, skal normaldata for Norsk Funksjonsskjema samles inn, og reliabiliteten til skjemaet skal undersøkes ved hjelp av en test - retest. I samme befolkningsundersøkelse skal Norsk Funksjonsskjema brukes som utfallsmål i forhold til tidligere selvrapporterte muskel- og skjelettplager blant samme befolkning.	Nina Østerås Søren Brage, Pål Gulbrandsen	Desember 2007
Universitetet i Oslo IASAM Postboks 1130 Blindern 0318 Oslo	Onset and persistence of musculoskeletal pain complaints: An epidemiological study Doktorgradsarbeid The research study is a follow up of the previous studies related to self reported musculoskeletal pain complaints carried out in 1990 and 1994 in Ullensaker. The general objective is to explore risk factors related to the onset and persistence of musculoskeletal pain and disability. In addition, the role of psychological distress on the onset and persistence of musculoskeletal pain will be investigated. Questionnaires were sent to birth cohorts in Ullensaker in 1990, 1994, and 2004. Questions about musculoskeletal pain include registration of pain complaints in ten body areas. The tentative determinants of the course of the complaints that were included in the questionnaire are: sociodemographic characteristics, psychological distress, psychosocial job characteristics, job physical workload, physical activities, sleeping patterns and smoking.	Yusman Kamaleri Bård Natvig, Dag Bruusgaard, Camilla Ihlebæk	Oktober 2007
Universitetet i Oslo IASAM Postboks 1130 Blindern 0318 Oslo	Muskel- og skjelettplager hos voksne, Ullensakerundersøkelsen III Prosjektet belyser årsaker og utvikling av muskel- og skjelettplager. Et spørreskjema er utsendt til et utvalg av befolkningen i Ullensaker kommune (ca 4 000 i alderen 20-70 år) for å kartlegge årsaker og utvikling av muskel- og skjelettplager. Det er høsten 2004 utført en tredje datainnsamling med fokus på funksjonsevne i tillegg til en videre oppfølging av utviklingen av muskel-skjelettplager og risikofaktorer for utvikling av kroniske plager.	Bård Natvig Dag Bruusgaard, Yusman Kamaleri, Camilla Ihlebæk, Pål Gulbrandsen	
Universitetet i Oslo IASAM Postboks 1130 Blindern 0318 Oslo	Behandlers forståelse av funksjon Fire fagmiljøer er valgt ut til å delta i fokusgruppeintervjuer (allmennleger, ergoterapeuter, fysioterapeuter og spesialister). Dette for å kartlegge de ulike helsefaglige miljøers holdninger, forståelse og behov omkring funksjonsvurdering i konsultasjon.	Kariann Krohne Søren Brage, Nina Østerås	2006

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
Universitetet i Oslo IASAM Postboks 1130 Blindern 0318 Oslo	Funksjonsvurderinger - behandlers oppgave i det inkluderende arbeidsliv Funksjonsvurderingens søkelys på ressurser og arbeidsevne representerer en stor utfordring for medisinen. Prosjektet består av fem delprosjekter hvis overordnede formål er å kritisk vurdere og systematisere eksisterende kunnskap om funksjonsvurderinger. Med prosjektet ønsker vi å skape et bedre grunnlag og orden for funksjonsbaserte oppfølgingstiltak blant sykemeldte og et mer pålitelig grunnlag for vurdering av rett til uførepensjon.	Søren Brage Kariann Krohne, Nina Østerås Pål Steiran, Gunnar Tellnes, Bjørgulf Claussen, Dag Bruusgaard	Desember 2007
Universitetet i Oslo IASAM Postboks 1130 Blindern 0318 Oslo	Funksjonsvurdering ved langvarig sykefravær Funksjonsprosjektet har utviklet en metodikk for funksjonsvurdering i allmennpraksis ved langvarig sykefravær. Metodikken testes i et randomisert forsøk, med sykefravær, tiltak, legers holdninger og kunnskaper som utfallsmål.	Nina Østerås Søren Brage, Kariann Krohne, Pål Steiran	Desember 2007
Universitetet i Oslo IASAM Postboks 1130 Blindern 0318 Oslo	Funksjonsvurdering ved tildeling av uførepensjon Delprosjektet utvikler metoder, retningslinjer og instrumenter for behandleres vurdering av funksjon ved tildeling av trygdeytelser. Arbeidet gjøres i samarbeid med EUMASS Core sets group for ICF	Søren Brage	Juli 2007
Universitetet i Oslo IASAM Postboks 1130 Blindern 0318 Oslo	Pc-basert funksjonsvurdering Utvikling og utprøving av PC-basert funksjonsvurdering i konsultasjon hos allmennleger. Dataprogrammet er bygget opp rundt Norsk Funksjonsskjema.	Pål Steiran Søren Brage, Kariann Krohne, Nina Østerås	Januar 2006
Universitetet i Oslo IASAM Postboks 1130 Blindern 0318 Oslo	Egenrapportert funksjon Et selvrapporteringsskjema (Norsk Funksjonsskjema) for fysisk, mental og sosial funksjonsevne er utprøvd blant sykmeldte. Det prøves nå ut blant uførepensjonerte, blant sykmeldte med muskellidelser, blant ryggpasienter i fysioterapibehandling og i normalbefolkningen (Ullensaker III-undersøkelsen).	Søren Brage Nina Østerås, Yngve Røe, Harald Elvsåshagen	2007
Universitetet i Oslo IASAM Postboks 1130 Blindern 0318 Oslo	Trygdeundersøkelsen i Prosjekt "storbyhelse" Trygdemottakerne skal beskrives ved hjelp av en fil med data fra FD-trygd 1993-99 koblet til Helseundersøkelsen i Oslo. Analyser av uførepensjonering er i gang, sykefraværersforskning er under forberedning.	Bjørgulf Claussen Kirsti Valset, Sille Brastein Naper	
Universitetet i Oslo IASAM Postboks 1130 Blindern 0318 Oslo	Helse, arbeid og fritid blant hjelpepleiere "Helse, arbeid og fritid blant hjelpepleiere" er en prospektiv epidemiologisk studie av årsaker til helseplager og sykefravær blant hjelpepleiere. Utvalget består av 7478 norske hjelpepleiere. Disse er fulgt i 15 måneder ved hjelp av postale spørreskjemaer. Foreløpig er 13 artikler publisert, hvorav 9 i internasjonale tidsskrifter. Ytterligere 2 artikler er sendt til internasjonale tidsskrifter.	Willy Eriksen Dag Bruusgaard, Stein Knardahl, Ståle Einarsen	

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
Universitetet i Oslo IASAM Postboks 1130 Blindern 0318 Oslo	Vestfoldmodellen - evaluering av effekter Vestfoldmodellen er et intervensjonsprogram hvor alle sykemeldte ved 8 ukers sykemelding i Vestfold med muskelskjelett-diagnose vurderes av fysikalsk medisiner, som via spesialisterklæring gir anbefaling om videre oppfølging, behandling og tiltak på arbeidsplassen. Behandlende lege og arbeidsgiver/bedriftshelsetjeneste med samtykke fra den sykemeldte får kopi av denne vurdering som skal legge grunnlag for en tidlig tilbakeføring til arbeidslivet med økt involvering fra arbeidsgiver/bedriftshelsetjeneste i form av bruk av aktive trygdemidler og bedriftsinterne atferdingstiltak. Videre vil tiltaket for den enkelte medføre råd som er mest mulig i tråd med "evidence based medicine". Dette vil føre til reduksjon av medikalisering samt vektlegging av "stay active". Evalueringen har til hensikt å undersøke hvorvidt en mer aktiv tilnærming til muskelskjelettlidelser med økt engasjement fra arbeidsgiver medfører mindre sykkelighet og mindre uførepensjonering enn en randomisert kontrollgruppe.	Harald Elvsåshagen Michael Abdelnor, Gunnar Tellnes	
Universitetet i Oslo IASAM Postboks 1130 Blindern 0318 Oslo	Skader på Værøy III En ny registrering av alle typer personskader i Værøy kommune i Nordland pågikk i år 2001 bl.a. for å få til en 20 års oppfølging av de første skadeprojektene på Værøy som startet i 1979. En internasjonal vitenskapelig artikkel er akseptert for trykking i Scandinavian Journal of Public Health	Gunnar Tellnes Leiv Sandvik, Johan Lund, Elise Klauman, Børge Ytterstad	
Universitetet i Oslo IASAM Postboks 1130 Blindern 0318 Oslo	Gravides sykefravær - hensiktsmessig bruk av trygdens ytelser? Hva kan oppnås med egnet tilrettelegging? Formålet med utredningen er todelt; en vurdering av fordelinger mellom ytelser ved fravær i graviditeten: muligheter for, og konsekvenser av andre fordelinger i forhold til inkludering ekskludering av kvinner i arbeidslivet. Dessuten en vurdering av mulighetene for en reduksjon av behov for fravær i dagens arbeidsliv ved endret praksis i arbeidslivet og bedre samhandling mellom svangerskapskontroll, trygdemyndigheter og arbeidsliv.	Ebba Wergeland Tale Sølberg	
Universitetet i Oslo IASAM Postboks 1130 Blindern 0318 Oslo	Uførhet og utdanningsnivå I samarbeid med SSB, FD-trygd analyseres data over sammenhengen mellom uførepensjonering, alder, kjønn, diagnose og utdanningsnivå i den norske befolkning.	Dag Bruusgaard	
Universitetet i Tromsø, Institutt for sosiologi SVF; 9037 Tromsø Og: Nordlandssykehuset, Bodø	Tildeling av uføretrygd i Russland Etter sovjetsystemets fall gjennomgår de sosialpolitiske ordningene i Russland en grunnleggende omstrukturering. Prosjektet har som mål å undersøke interprofesjonelle og interorganisatoriske aspekt mellom helsevesenet på den ene og sosialforsikringssystemet på den andre siden. Dette skal gi kunnskap om mulige framtidige utviklinger av trygdeordningene i Russland og, siden det russiske sosialpolitiske systemet i denne transisjonsfasen orienterer seg ved ulike sosialpolitiske modeller, til mulige utviklinger også for norske forhold. Empirisk tar prosjektet utgangspunkt i beslutningsprosesser ved søknader om uføretrygd til psykiatiske pasienter.	Walter Schönfelder Grigory Rezvy Georges Midré	September 2006

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Slutt dato
Universitetet i Tromsø , Institutt for samfunnsmedisin, 9037 Tromsø	<p>Sykmeldte – en undervurdert ressurs i handtering av sykefravær</p> <p>Prosjekt basert på SHD prosjekt nr 13345 – dr grads arbeid som gir kunnskap om</p> <ul style="list-style-type: none"> • forventa muligheter for tilrettelegging/tiltak på arbeidsplass ved sykefravær, • trygdeetatens evne til å selektere for oppfølging, ut fra rutine informasjon, • sykmeldte og trygdeetaten sin evne til å identifisere de langvarige sykefravær, • betydning av utvida medisinske opplysninger og kompetanse, • effekt på fravær ved refleksjon om mulig tilrettelegging og lengde av fraværet. <p>Generert kunnskap har hatt og vil ha betydning for trygdeetatens arbeid med sykmeldte, og som grunnlag for arbeid mot mer hensiktsmessige sykefraværsordninger og inkluderende arbeidsliv.</p>	<p>Nils Fleten Roar Johnsen veileder</p>	Vår 2006
Universitetet i Tromsø, Institutt for samfunnsmedisin, 9037 Tromsø	<p>Evaluering – Etter Prosjekt egenmelding Kristiansand kommune.</p> <p>Prosjektet er finansiert av "Forsøksvirksomhet i trygdesektoren - et samarbeid mellom trygdeetaten og arbeidslivet for å forebygge og redusere sykefraværet", og skal gi kunnskap om utviklingen av fravær og oppfølging i en toårsperiode etter avslutning prosjektorganisering, men med bibeholdt utvida egenmeldingsordning.</p> <p>Generert kunnskap vil særlig ha betydning i vurdering av hensiktsmessige egenmeldingsordninger, samt implementering og betydning av dialog på arbeidsplassen i et inkluderende arbeidsliv.</p>	<p>Nils Fleten Prosjektansv. I Kristiansand- Bjørg Elida Romedal, Prosjekt veileder Roar Johnsen ISM, NTNU Evaluering arbeidsmiljø Bård Paulsen ISM, NTNU</p>	Juni 2006

Forsøksvirksomhet i trygdesektoren

Koordinator: Rikstrygdeverket

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
<p>Kristiansand kommune www.kristiansand.kommune.no</p> <p>Serviceboks 417 4604 Kristiansand e-post: bjorg.elida.romedal@kristiansand.kommune.no</p> <p>Evaluerings-ansvarlig: NTNU, UiT og SINTEF</p>	<p>Prosjekt Egenmelding i Kristiansand - et kontrollert forsøk med utvidet rett til egenmelding og formalisert samhandling mellom arbeidstaker og arbeidsgiver.</p> <p>Hovedinnholdet i forsøket var å overføre fraværs-/nærværsdiskusjonen fra møtet mellom lege og pasient til et formalisert møte mellom arbeidstaker og arbeidsgiver. Hypotesen var at en slik rolleomfordeling vil øke trygghet og trivsel på arbeidsplassen og dermed redusere frafall fra arbeidslivet. I forsøksperioden for prosjektet fikk 6000 ansatte rett til inntil 50 egenmeldingsdager fordelt på inntil 10 perioder per år. Den enkelte arbeidstaker fikk dermed ansvaret for å vurdere behovet for fravær fra jobben ved sykdom. Samtidig ble det utarbeidet en mal for strukturert oppfølging fra arbeidsgiver.</p>	<p>Björg Elida Romedal</p>	<p>Prosjektperiode: 2002 – 2004</p>
<p>Transport-bedriftenes landsforening Postboks 5477, Essendrops g.6 0305 Oslo www.friskbuss.no</p> <p>e-post: borgny.helnes@transport.no</p> <p>Evaluerings-ansvarlig: Transport-økonomisk institutt</p>	<p>FriskBuss – arbeidsmiljø i bussbransjen</p> <p>Transportbransjen har høyt sykefravær og lav avgangsalder. Arbeidsgiver- og arbeidstakersiden har tatt initiativet til et intervensjonsprosjekt. Toårige arbeidsmiljøtiltak ble iverksatt i 2003 og gjennomføres i transportbedriftene Sporveisbussene, Ing. M.O. Schøyens Bilcentraler og Nettbuss Drammen. Hovedhypotesen i prosjektet er at tiltak som forbedrer arbeidsmiljøet i kollektivtransporten vil føre til mindre sykefravær, lavere antall uførepensjonerte og mindre utstøting fra sjåføryrket. Dette vil igjen legge grunnlag for lavere bedrifts- og samfunnsøkonomiske kostnader. Prosjektet er senere utvidet og har tatt opp bedriftene Norgesbuss Oslo og Connex Vest.</p>	<p>Borgny Helnes</p>	<p>Prosjektperiode: 2002-2006</p> <p>Prosjektets hovedrapport blir presentert høsten 2006.</p>
<p>Fylkestyrgdekontorene i Vestfold og Buskerud. Sh i Vestfold og Sh i Buskerud, www.buskerud.sentralsykehus.no www.SIV.no</p> <p>Evalueringsansvarlig: SINTEF www.sintef.no</p>	<p>Redusert sykefravær og utstøting i sykehus (RUSS)</p> <p>Dette er et samarbeidsprosjekt mellom Sykehusene i Vestfold og Buskerud, Trygdeetaten ved Fylkestyrgdekontorene/Arbeidsliv-sentrene og SINTEF. Målet er å redusere utstøting og sykefravær blant ansatte ved Akuttmedisin, Indremedisin, Kirurgi og Renhold. Langvarig sykefravær og utstøting forstås som sluttresultat av en langvarig prosess med tiltakende utslitthet. Denne prosessen er koplet til gapet mellom krav som stilles til arbeidet og muligheten til å utføre det. Hvordan kan slik utvikling forebygges?</p>	<p>Arild Johnsen</p> <p>e-post: arild.johnsen@sintef.no</p>	<p>Prosjektperiode: 2002 –2006</p>
<p>Nordlands-forskning www.nordlands-forskning.no</p> <p>e-post: terje.olsen@nforsk.no</p> <p>Mørkvedtråkket 30, 8049 Bodø</p>	<p>En helt vanlig jobb – en studie av utviklingshemmedes muligheter til ordinært arbeid</p> <p>Studien skal gi kunnskap om hvilke vilkår/ faktorer som fremmer eller hindrer rekruttering og jobbstabilitet hos utviklingshemmede arbeidstakere (fortrinnsvis under 30 år) på vanlige arbeidsplasser. Fokus er de sosiale prosesser. I dag finnes lite systematisk kunnskap om jobber, bransjer, rekrutteringsmåter eller lønns- og arbeidsbetingelser i denne gruppen. Utviklingshemmedes egne erfaringer som vanlige arbeidssøkere/-takere danner grunnlaget for studien. Erfaringer viser at overgangen fra skole til arbeidsliv er ekstra vanskelig for funksjonshemmede ungdommer.</p>	<p>Terje Olsen</p>	<p>Prosjektperiode: 2002 – 2005</p> <p>Prosjekt-rapport fremlegges innen utgangen av 2005.</p>

Forsøksvirksomhet i trygdesektoren - Koordinator: Rikstrygdeverket

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
<p>Flora trygdekontor/ Sunnfjord Medisinske Senter og Vestlands- forskning.</p> <p>6900 Florø</p> <p>www.gultkort.no</p>	<p>Utprøving av "gult kort" som tiltak for redusert sykefravær i arbeidslivet.</p> <p>Prosjektet tar utgangspunkt i situasjoner der pasienter med stor restarbeidsevne kommer til legevakt og til vanlig lege uten andre løsninger enn sykmelding. Pasientene påpeker at det ikke går an å få til endring av arbeidssituasjonen. I disse tilfellene ønsker legene å bruke gult kort, som alternativ til sykmelding. Dette er en advarsel til arbeidsgiver om at sykmelding vil bli skrevet ut om man ikke klarer å finne alternative løsninger på arbeidsplassen.</p> <p>Gult kort likestilles med sykmelding og aksepteres av trygdeetaten. Hvis vedkommende senere blir sykmeldt, har arbeidsgiverperioden begynt å løpe fra den dagen det gule kortet ble utskrevet. Gjennomføringen av prosjektet er stipulert til å omfatte en populasjon på ca 200 arbeidstakere i Flora kommune. Av de som kvalifiserer til gult kort velges halvparten ut til vanlig sykmelding som grunnlag for systematisering av forsøkets virkninger på sykefraværet. Datagrunnlaget for analysene som inngår i prosjektet blir hentet fra legenes registreringer i programvaren WinMed, informasjon fra det "gule kortet" og spørreundersøkinger/intervjuer.</p>	<p>Kjartan Olafsson (faglig prosjektansv.)</p>	<p>Prosjekt- periode: 2004 – 2006</p>
<p>Fafo www.fafo.no</p> <p>Postboks 2947 Tøyen, 0608 Oslo</p> <p>e-post: sissel.trygstad@fafo.no</p>	<p>Når arbeidstakere ytrer seg kritisk - en pilotstudie av et utvalg medarbeideres erfaringer med å varsle i utdannings- og pleie- og omsorgssektoren</p> <p>Undersøkelsen tar opp erfaringene kommunalt ansatte fra skole-, pleie- og omsorgssektoren har hatt med å varsle om kritikkverdige forhold i arbeidsorganisasjonen. 17 informanter er intervjuet, og de har valgt å ta opp Kritikkverdige forhold både internt og eksternt. Blant informantene finnes rektorer, lærere, vernepleiere, hjelpepleiere, hovedvernombud og tillitsvalgte. I tillegg er to ledere intervjuet på mer generelt grunnlag. Undersøkelsen søker å gi svar på disse spørsmålene: Hvorfor valgte arbeidstakerne å varsle, og hva varsles det om? Hvordan gikk arbeidstakerne frem i varslingsprosessen, og hvilke reaksjoner ble de møtt med fra ledelsen og kollegaer? Hvilke effekter fikk varslingen i ettertid? De ulike saksområdene det varsles om er relatert til bruk av de tre ulike rollene som ansatte kan fungere i: rollen som ansatt, som profesjonsutøver og som borger.</p>	<p>Sissel Trygstad</p>	<p>Prosjekt- periode: 2005</p>
<p>Rikstrygdeverket, senter for IKT-hjelpemidler, NONITE www.nonite.no</p> <p>e-post: siv.einan@nonite.no</p> <p>Snekkerveien 1, 8+41 Bodø</p>	<p>Arbeidstakere og arbeidssøkere med lese-/skrivevansker</p> <p>Ifølge en kartlegging av leseferdighetene blant voksne i Norge har 30 % dårlige ferdigheter. Prosjektets mål var å gjøre datahjelpemidler tilgjengelig i arbeidslivet for arbeidstakere/-søkere med lese-/skrivevansker. Et dialektbasert staveverktøy er utprøvd og tilpasset, og 23 arbeidstakere og 19 arbeidssøkere har deltatt. Staveprogrammet, kalt Lingdys, er et hjelpemiddel som setter den lese-/skrivesvake i stand til å utnytte de fordeler en datamaskin kan gi ham eller henne. Programmet er etablert i attføringstiltak og programvaren er et tilbud til bedrifter i omstilling.</p>	<p>Siv Einan</p>	<p>Prosjekt- periode: 2002 – 2004</p>

Forsøksvirksomhet i trygdesektoren

Koordinator: Rikstrygdeverket

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
<p>Trygdeetatens arbeidslivssenter i Hedmark www.trygdeetaten.no</p> <p>e-post: heidi.iren.gjerdrum@trygdeetaten.no</p> <p>Postboks 468, 2304 Hamar</p>	<p>Unge fysisk funksjonshemmede i arbeid</p> <p>Prosjektets siktemål er å rekruttere flere med redusert funksjonsevne til vanlige arbeidsplasser. Dette skal gjøres ved å utvikle en modell som årlig sikrer tilbud om 10 praksisplasser over 2 år for unge fysisk funksjonshemmede. Prosjektet skal videre utvikle samarbeid mellom offentlige etater, videregående opplæring, høyskole, Aetat, sosialetat og trygdeetat om unge fysisk funksjonshemmede. Modellen skal også bidra til kunnskapsoverføring og nærstøtte til virksomheter i forbindelse med tilsetning og tilrettelegging for funksjonshemmede. Avslutningsvis skal modellen utfordre og ta i bruk trygdeetatens økonomiske og kompetanserettede virkemidler mens søker fortsatt er i opplæring/studerer.</p> <p>I tillegg vil prosjektet utvides til å omfatte en systematisk kobling opp mot videregående skoler og høyskoler for å prøve ut hvordan utdanningsinstitusjonene og de offentlige etater kan samhandle mens de unge funksjonshemmede er i opplæring/studerer.</p>	<p>Heidi Iren Gjerdrum</p>	<p>Prosjektperiode: 2005-2007</p>
<p>Nordlands-forskning www.nordlands-forskning.no</p> <p>e-post: Merethe.Sollund@nforsk.no</p> <p>Mørkvedtråkket 30, 8049 Bodø</p>	<p>En jobb å eldes med - en studie av faktorer som påvirker turnover og sykefravær blant ansatte innenfor pleie- og omsorgssektoren</p> <p>Prosjektet skal kartlegge de rutiner, tiltak og organisatoriske løsninger som kjennetegner virksomheter som har lavt sykefravær, lite gjennomtrekk og lav grad av uførepensjonering. Hva kjennetegner den gode arbeidsorganisasjon? I hvilken grad forholder kommunale arbeidsgivere seg til de utfordringer som er knyttet til arbeidsforholdene i pleie- og omsorgsrelaterte yrker? Seks ulike enheter/ kommuner med indikatorer på godt arbeidsmiljø er besøkt: Lamarktunet (Sortland), Klukstuen (Hamar), Lura bo- og servicesenter (Sandnes), Fagerborghjemmet i Oslo, Os i Østerdalen og Mandal sykehjem.</p>	<p>Merethe Sollund</p>	<p>Prosjektperiode: 2003 – 2005</p>
<p>FAFO www.fafo.no</p> <p>Postboks 2947 Tøyen, 0608 Oslo</p> <p>e-post: tim@fafo.no</p>	<p>Inkluderende arbeidsliv og heving av den reelle pensjoneringsalderen – en studie av sammenhengen mellom offentlig politikk, seniortiltak på virksomhetsnivå og tidlig avgang blant eldre arbeidstakere.</p> <p>Prosjektets hovedmål er å bidra til en mer nyansert forståelse av arbeidsplassens betydning for tidligavgangen, og derigjennom klargjøre det potensial ulike virksomheter har til å påvirke beslutningen om tidligpensjonering hos forskjellige arbeidstakergrupper. Problemstillingene vil bli belyst gjennom en undersøkelse av 500 virksomheter og data om 2000 arbeidstakere og pensjonister i 200 av disse virksomhetene. I tillegg trekkes det veksler på data fra Arbeids- og bedriftsundersøkelsen 2003, som inneholder et utvalg spørsmål om virksomhetenes sosiale engasjement i form av særlige tiltak rettet mot langvarige sykmeldte og eldre arbeidstakere.</p>	<p>Tove Midtsundstad</p>	<p>Prosjektperiode: 2005 – 2006</p>

Forsøksvirksomhet i trygdesektoren

Koordinator: Rikstrygdeverket

Institusjon Adresse	Prosjektnavn Prosjektbeskrivelse	Prosjektleder/ Prosjektmedarbeidere	Sluttdato
<p>FAFO www.faf.no</p> <p>Postboks 2947 Tøyen, 0608 Oslo</p> <p>e-post: Anne.Britt.Djuve@faf.no</p>	<p>Norske arbeidsgivere og ikke-vestlige innvandrere: Hvem får hvilken praksisplass?</p> <p>Faf gjennomfører høsten 2005 en registerstudie av nordmenn og innvandreres bruk av ulike arbeidsmarkedstiltak og overgang etter deltakelse på tiltak. Prosjektet ønsker å etablere kunnskap om hvilke forhold som styrer bruken av virkemiddelet praksisplass og effekter av dette for overgang til arbeid, for ulike etniske grupper. Arbeidsløse norske og ikke-vestlige innvandrere, både kvinner og menn, inngår i prosjektet. Studien er modul 1 i et større prosjekt.</p> <p>Bakgrunnen for prosjektet er at innvandreres problemer i det norske arbeidsmarkedet er knyttet til problemer med å komme inn i arbeidslivet, til å bli værende der, og til liten oppad mobilitet. Ansettelsesprosessen er trolig den viktigste, men minst forståtte delen av et arbeidstakerforhold. Arbeidspraksis peker seg ut som et spesielt viktig virkemiddel. Aetat har en sentral rolle i utvelging av praksisplasser og deltakere til disse, og i oppfølging av arbeidstakere og arbeidsgivere. Valget av hvem som skal få praksisplass, ansettes, kvalifiseres og forfremmes fattes av arbeidsgivere – ikke av velferdsstatlige etater. Prosjektet ønsker å etablere kunnskap om holdninger og perspektiver hos så vel arbeidsgivere som Aetats saksbehandlere i utvelgelsesprosessen.</p>	<p>Anne Britt Djuve</p>	<p>Prosjektperiode: 2005 – 2006</p>
<p>Øverby Helseportsenter, Øverbyveien 95, 2825 Gjøvik</p> <p>www.overby.no e-post: terje.pedersen@overby.no</p>	<p>Prosjektet "IA-dialogen"</p> <p>Et kompetanseutviklingsprogram som skal utvikle dialogen mellom linjeleder og arbeidstaker. Trening av ledere i kommunikasjon er en forutsetning for å kunne skape en god samtale mtp. forebygging, oppfølging og inkludering av arbeidstakere. Spesielt trenes ledere i å lytte. Samtalen skal fokusere på løsninger ved behov for endring i arbeidssituasjonen. Tillitsvalgte og støttepersonell læres også opp. Et internasjonalt utviklet og validert instrument kalt Arbeidsevneindeks – AEI – benyttes i kartleggingen av arbeids- og funksjonsevnen. Arbeidstakerne er tilbudt å fylle ut dette skjemaet. Bedriftens ledere og verne- og helsepersonell kan støtte seg til denne funksjonsevneindeksen i dialogen med arbeidstakeren.</p> <p>Programmet prøves ut i pilotvirksomhetene Mustad & Søn AS, Hydro Aluminium Structures AS, Gjøvik kommune og Vestre Toten kommune.</p>	<p>Terje Pedersen</p>	<p>Prosjektperiode: 2004 – 2006</p>

Rikstrygdeverket Utredningsavdelingen

Trygdeetaten

Se vedlagte adresseliste

Vår dato: 3. oktober 2005 Saksbehandler: Anne-Cathrine Grambo
Direktenummer: 22 92 71 81

E-post: rikstrygdeverket.utredningsavdelingen@trygdeetaten.no

OVERSIKT OVER TRYGDEFORSKNING

Rikstrygdeverket har de siste tre årene laget en oversikt over ”trygdeforskning” – prosjekter innen forskning og utredning som relaterer seg til de ytelser som forvaltes av trygdeetaten. Vi vil nå lage en oppdatert oversikt over pågående prosjekter og inviterer dere til å bidra.

I svaret til Rikstrygdeverket ber vi om at det oppgis en prosjektittel, en **kortfattet** prosjektbeskrivelse, navn på prosjektleder og eventuelle medarbeidere samt eventuell sluttdato. Vedlagt finner dere en mal for hvilke opplysninger vi ber om. Vi ber om at malen brukes og at svar sendes elektronisk til rikstrygdeverket.utredningsavdelingen@trygdeetaten.no **innen 1. november 2005**.

Denne henvendelsen er sendt per e-post til ulike miljøer og institusjoner som vi tror kan være aktuelle. Vi ber mottakerne vurdere hvem i deres organisasjon som kan være aktuelle. Hvis dere kjenner til aktuelle miljøer som ikke er ført opp i den vedlagte adresselisten, ber vi om at dere enten videresender denne e-posten til disse eller gir oss en tilbakemelding.

Med hilsen
Rikstrygdeverket, Utredningsavdelingen

Hilde Olsen
avdelingsdirektør

Anita Mølmesdal Sivertsen
underdirektør

Postadresse:
Rikstrygdeverket
Utredningsavdelingen
Postboks 5200 Nydalen
0426 OSLO

Kontoradresse:
Sannergata 2
OSLO

Telefon:
22 92 70 00

Gironr:

Foretaksnr:
NO 974 760 924
MVA

Internettadr:
www.trygdeetaten.no
E-postadresse:
rtv@trygdeetaten.no

Telefaks:
22 92 70 70

Distribusjonsliste

Høsten 2005

Aetat	internservice@aetat.no
Agderforskning	post@agderforskning.no
Ann Torill Benonisen	ann.t.benonisen@nho.no
Arbeids- og sosialdepartementet	postmottak@asd.dep.no
Arbeidsforskningsinstituttet	AFI@afi-wri.no
Axel West Pedersen	axel.w.pedersen@nova.no
Barne- og familiedepartementet	postmottak@bfd.dep.no
Bjørn Hvinden	Bjorn.Hvinden@svt.ntnu.no
Den norske lægeforening	legeforeningen@legeforeningen.no
ECON _ Helene Berg	helene.berg@econ.no
Finandepartementet	postmottak@finans.dep.no
Folkehelse	geir.stene-larsen@fhi.no
Folketrygdefondet	folketrygdfondet@fff.no
Frischsenteret	frisch@frisch.uio.no
Funksjonshemmedes fellesorganisasjon	info@ffo.no
Geir Møller	moller@tmforskbo.no
Gunhild Wøien	gunhild.woien@fhi.no
Handelshøyskolen BI	info@bi.no
Hege Eriksen	hege.eriksen@halos.uib.no
Helse- og omsorgsdepartementet	postmottak@hd.dep.no
Høgskolen i Agder	hia@hia.no
Høgskolen i Bodø	postmottak@hibo.no
Høgskolen i Finnmark	postmottak@hifm.no
Høgskolen i Hedmark	postmottak@hihm.no
Høgskolen i Nord-Trøndelag	postmottak@hint.no
Høgskolen i Oslo	postmottak@hio.no
Høgskolen i Sogn og Fjordane	post@hisf.no
Høgskolen i Østfold	postmottak@hiof.no
Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin	admin@samfunnsmed.uio.no
Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning FAFO	fafo@fafo.no
Irene Waage	Irene.Waage@unimed.sintef.no
Irene Waage Sintef unimed	Irene.Waage@unimed.sintef.no
ISF	isf@samfunnsforskning.no
Jan Wilhelm Lippestad	Jan.W.Lippestad@sintef.no
Jørgen Moland	jorgen.moland@samfunnsforskning.no
Kjell Waage - gr. for trygdeøkonomi UiB	Kjell.Waage@econ.uib.no
konservering og historiske studier UIO Institutt for arkeologi	henvendelser@iakh.uio.no
Kreftregisteret	kreftregisteret@kreftregisteret.no
Landsorganisasjonen i Norge - LO	lo@lo.no
Liv Syltevik	Liv.Syltevik@sos.uib.no
Merethe Aase	merethe.aase@econ.uio.no
Møreforskning	moreforskning@moreforsk.no
Nanna Kildal	nanna.kildal@rokkan.uib.no
Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten	post@kunnskapssenteret.no
NHO Arbeidsmiljøfond	siri.mollerud@nho.no
Nordlandsforskning	nf@nforsk.no
Norges fibromyalgiforbund	adm@fibromyalgi.no
Norges handikapforbund	nhf@nhf.no
Norsk folkehjelp	norsk.folkehjelp@npaid.org
Norsk institutt for by og regionforskning (NIBR)	nibr@nibr.no
Norsk samfunnsvitenskapelig datatjenste (NSD)	nsd@nsd.uib.no
Norsk tjenestemannslag (NTL)	post@ntl.no
NOVA	nova@nova.no
NTNU Institutt for samfunnsmedisin	ism-post@medisin.ntnu.no
NTNU Institutt for samfunnsøkonomi	jorn.rattso@svt.ntnu.no
NTNU Institutt for sosialt arbeid og helsevitenskap	ish@svt.ntnu.no
NTNU samfunnsforskning	kontakt@samfunn.ntnu.no
Per Arnt Pettersen	Per.Arnt.Pettersen@hibo.no
Reidun Mangrud	reidun.mangrud@ntnu.no
Riksrevisjonen	riksrevisjonen@riksrevisjonen.no

Roar Hagen	roarh@sv.uit.no
Rogalandsforskning	firmapost@rf.no
Rokkansenteret	post@rokkann.uib.no
Rolf Heimdal	Rolf.Heimdal@hit.no
Senter for seniorpolitikk	ssp@seniorpolitikk.no
Sintef helse	helse@sintef.no
Sosial- og Helsedirektoratet	postmottak@shdir.no
Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI)	stami@stami.no
Statens Helsetilsyn	postmottak@helsetilsynet.no
Statens pensjonskasse	postmottak@spk.no
Statens Seniorråd	postmottak@statens.seniorraad.no
Statistisk sentralbyrå (SSB)	ssb@ssb.no
Stiftelsen Østfoldforskning (STØ)	post@sto.no
Svenn-Aage Dahl)	svennaage.dahl@snf.no
Tina Handegård	tina.handegaard@nforsk.no
Torhild Andersen	Torhild.Andersen@ostforsk.no
Transportøkonomisk institutt	toi@toi.no
Trine Hagen - TØI	tha@toi.no
Trondheim økonomiske høyskole	postmottak@toh.hist.no
UIO Institutt for offentlig rett	ior-www@jus.uio.no
UIO Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi	ekspedisjonen@iss.uio.no
UIO Institutt for statsvitenskap	kontorsjef@stv.uio.no
UIO Institutt for sykepleievitenskap og helsefag	seksjonen@helsefag.uio.no
UIT Institutt for samfunnsmedisin	post@ism.uit.no
Universitetet i Stavanger	post@uis.no
Utlendingsdirektoratet	udi@udi.no
Utredningsavdelingen, Rikstrygdeverket	rikstrygdeverket.utredningsavdelingen@trygdeetaten.no
Østlandsforskning	post@ostforsk.no
Øyvind Stokke	stokke@fil.uit.no